JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

N°. 1858. Woensdag, 4 Augustus. N°. 62.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij V. H. NOMAN, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co. en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam**.

Per half jaar voor *Batavia*	....	*f* 12,50.
„ „ „ „ *Java*	....	„ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*	....	„ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*	....	„ 22,50.

Betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „

Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee

BIJVOEGSELS.

Bij Koninklijk besluit van den 14den Mei 1858, No. 4, is, ter zake zijne verrigtingen bij de verovering van Daloe-Daloe (Sumatra's Westkust) op den 28sten December 1838, alsnog benoemd tot ridder der vierde klasse van de militaire Willems-Orde, de kapitein der infanterie van het Indisch leger *E. M. T. F. Preusser.*

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de onderwijzer voor den dienst in Nederlandsch-Indië, *H. Prange.*

Benoemd:

Tot gouvernements secretaris, de gouvernements secretaris *J. W. de Waal.*

Tot secretarissen van het gouvernement, de referendarissen ter algemeene secretarie *A. J. B. Wattendorff* en Mr. *S. C. H. van der Burgh*; met bepaling, dat eerstgenoemde blijft aangewezen als secretaris van den Raad van Nederlandsch-Indië.

BIJ DE ALGEMEENE SECRETARIE.

Tot referendarissen, de hoofdcommies op dat bureau *E. Netscher* en de tijdelijke hoofdcommies bij de directie der kultures *D. Schiff.*

Tot hoofdcommies, de eerste commies op dat bureau *C. de Waal.*

Tot commies-expediteur, de tweede commies op dat bureau, *H. ...kal.*

Tot tweede commiezen, de derde commiezen op dat bureau *F. ...ker* en *J. E. Bruins.*

Tot eersten onderwijzer aan de stadsschool te Batavia, de benoemde tweede onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Weltevreden, *J. Schoonderbeek.*

Tot tweeden onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Weltevreden, de tweede onderwijzer aan de eerste school te Soerabaija, *W. Meijer.*

Verleend:

...jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ... van justitie bij den raad van justitie te Samarang, ... *W. à Brakel Reiger.*

Goedgekeurd:

... door den *Resident der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo,*

BIJ DE SUB-COMMISSIE VAN ONDERWIJS TE BANJERMASIN,

is ontslagen:

... wegens vertrek, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten, als lid, *F. S. Sauerbier.*

is Benoemd:

... *Ullmann*, kapitein, militaire commandant aldaar.

Militair Departement.

Verleend:

...jarig verlof naar *Nederland*, aan den kapitein der infanterie *R. C. Staverman.*

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Augustus.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in Augustus, den 9den ... vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, ... postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten op ... den 8sten Augustus aanstaande:

...vonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz. enz.

...middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton ...w.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, ... den resident van Soerabaija, op Dingsdag den 10den Augustus 1858, des voormiddags ten 10 ure, op het residentiekantoor aldaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (Staatsblad 1829, no. 67) eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van Rembang naar Macasser van 5 ... booten, ieder groot 2 koijangs, lang 36, breed 8 en diep ... voeten, voorzien van 6 riemen, 1 roer en 1 houten ...

... het vendu-departement alhier, over de maand ... worden bij deze herinnerd, dat de aanzuivering van hun ... vóór ultimo dezer ten vendukantore moet geschieden, ... zich tegen geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.

... contribuabelen aan de schutterskas worden, met referte aan ... van art. 4 van het reglement op de schutterijen (staatsblad ... no. 22), luidende: »de contributien moeten steeds vooruit en ... termijnen van drie maanden aan den kwartiermeester voldaan ... Bij gebreke van dien, zal de vordering geschieden bij ... van parate executie, door den officier bij den raad van justitie« herinnerd om hunne contributien aan de schutterskas over ... kwartaal 1858, vóór of op den 15den dezer te voldoen, ten ... van den kapitein kwartiermeester (hoek van Parapattan en ... Senin).

Bij het kantoor van den adsistent-resident van Ngrowo, is benoodigd een klerk, eenigzins bekend met kas- en venduadministratie, ... vast tractement van *f* 60, — smaands en de emolumenten ... uitschrijver.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 5 Augustus, voor het commissiehuis van *Abeelen Dennison & Co*

en

à 2 pCt. vendusalaris, op het plein tegen over het IJshuis, door *Cassalette & Co.*

Op Vrijdag, den 6 Augustus, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *IJske*, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Maandag, den 9 Augustus, op het plein der Javasche Bank, door *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag, den 10 Augustus, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *Zwager*, achter het Paleis, door *van Slooten, Morgan & Co.*

en

à 2 pCt. vendusalaris, op het Heerradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Woensdag, den 11 Augustus wegens, vertrek, voor het woonhuis van den kapitein *Gallas*, nabij het Monument, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:

Door de wees- en boedelkamer te Ternate, van wijlen *C. S. George*, wed. *Ossenbruggen.*

Door de testamentaire executeuren te Sumanap, van wijlen den arabier *Sech Abdulla bin Osmar bin Salie.*

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 31 Julij tot en met den 4 Augustus 1858.

MARINE HOTEL. C. J. Waldeck, van de Reede. — Goedkoop, van Idem. — M. C. de Vries van Heijst, van Onrust. — T. B. Tormater, van Idem. — H. D. van Wijk, van Manilla.

HOTEL WILLEM II. H. Termijtelen, van Samarang — Corporaal, van Macasser. — W. van Blommestein en Familie, van Soerabaija. — J. ..., van de Reede.

HOTEL DES INDES. L. G. Cijffeer, van Onrust. — D. M. Visser, van Idem. — L. Rijk, van Idem. — G Bijleveldt, van Idem. — D. Uhlenbeck, van Idem — L. M. de Vos, van Idem. — Mevr. Hurrelbrinck en Kind, van Tangerang. — D. Neven, van Batavia. — Jhr. C. N. Grafland, van Idem. — W. Nielsen, van Idem. — P. ten Hoeven, van de Reede. — L Fouchez, van Idem. — E. Roodzand, van Idem. — D. L. van Burgh, Idem. — Jhr. D. G. Meijer, van Idem. — L. G. Trond'air, van Idem. — A. Bottado, van Batavia. — Jhr. L. E, Roell, van de Reede. — W. R. Lenting, van Idem. — P. Conturon, van Idem. — van den Bergh Familie en 6 Kinderen, van Binnenlanden. — J. G. Cushing, van Singapore. — P. P. Ellis, van Idem.

JAVA HOTEL. J. Verhoeven, van Shanghae. — A. T. Giesse, van Tjilatjap. — L. Dik, van Samarang. — J. Hakker, van Hongkong. — A. van der Kolf, van Kaap de Goede Hoop. — A. van der Geer, van Rotterdam.

Advertentiën.

Gehuwd:

GUSTAAF WILLEM LISANDERS,

met

JULIA WUSTENFELD.

BATAVIA, *den 28sten Julij* 1858. (2161)

Getrouwd:

J. K. SCHELTENS,

Officier der Infanterie.

met

L. A. J. BOULET.

BATAVIA, 30 *Julij* 1858. (2171)

Bevallen van eenen ZOON, *J. J. Briët, Scholting.*

AMBOINA, 23 Junij 1858. (2186)

Bevallen van een' ZOON, *H. M. Adèr, Stephanus.*

BATAVIA, 31 *Julij* 1858. (2177)

Heden overleed ons dierbaar Dochtertje *Maria*, oud 2½ jaar.

C. B. LAMMERDING.

L. C. A. LAMMERDING

Stokhekker.

BANJOEMAAS, 20 *Julij* 1858. (2190)

Hadden wij, in de maand Januarij jl., het verlies van ons jongste kindje te betreuren, thans trof ons wederеen zware slag, door het afsterven op heden van onzen geliefden zoon *August, Gérard, Desiré*, in den jeugdigen leeftijd van drie jaren en drie maanden. Een iegelijk, die den veelbelovenden knaap gekend heeft en weet hoe zwaar zulke slagen het ouderhart treffen, zal gewis in onze regtmatige smart deelen!

SALATIGA, A. F. D. PLANCKEN.

28 *Julij* 1858. J. C. L. PLANCKEN,

(2203) *Verspijck.*

Overleden ons geliefd kind en kleinkind, *Henriette Caroline*, in den ouderdom van 8 jaren.

SIMONS.

SIMONS, geb. *Nelis.*

H. C. NELIS, geb. *Thierbach.*

BATAVIA, 27 Julij 1858. (2166)

HOUT-VENDUTIE.

Op Donderdag 5 Augustus, op het plein tegen over het IJshuis, door **CASSALETTE & CO.**,

van eene lading prachtig Djattiehout, aangebragt per Engelsch schip DIANA, kapt. *Gumer*, van Moulmein (Britsch-Indië), bestaande in:

380 stuks balken van 25 tot 40 voet lengte en van zware dimensiën.

117 stuks Planken à 4 dm.

253 „ Boothouten.

Alle deze HOUTWERKEN zijn uiterst geschikt voor den Scheepsbouw.

verder, van:

24 Doodkistplanken. (220)

VENDUTIE

op Donderdag, den 5 Augustus 1858,

Voor het Commissiehuis van

ABEELEN DENNISON & Co.,

van Boter, Haantjes Bier, zwarte, witte en groene Verf, Engelsche Wagentuigen, 200 blikken Fancij Beschuit, ronde Tapijten en Alkativen, 70 vaatjes Spijkers.

Voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan:

19 balen rood Garen No. 28.
3 kisten gedrukte Kain Pandjangs.
2 „ geweven Doeken.
1 „ ⁹/₄ witte Shirting.
3 „ ⁹/₄ „ „
10 „ gedrukte Katoenen.

aangebragt per **Telegraaf.**

zijnde alles meer of minder door zeewater beschadigd.

EN

voor rekening van belanghebbenden,

2 gouden Armbanden.
1 „ Sigarenkoker.
1 „ Buikband en Plaat.
6 „ antieke Ringen.
1 Ring met 15 Brillanten

EN

tot sluiting eener Factuur.

30 douzijn fijne Hemden.
6 ijzeren Geldkisten.

(2175)

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van morgen verkoopen:

8 paren **Mahoniehouten CANAPÉES,** met paardenhaar bekleed.
16 » » **WIPSTOELEN.**
25 » **KAMER** »
46 » **ROTTING** » in soorten.
14 **LIJKKISTEN.**
Diverse **KLOKKEN, WATERCRACKERS, PILOT-BROOD,** Negrohead **TABAK.**

Alles pas aangebragt per ***Philomela.***

(2104) ABEELEN DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Vrijdag 6 Augustus 1858,

WEGENS VERTREK,

Voor het woonhuis van den WelEd. Heer **IJske**, tegenover de Gouvernements School,

door **VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,**

Van divers **Meubilair**, 2 spannen goedgedresseerde **Wagenpaarden, Bendies, Tuigen etc.**

(2178)

Op de Vendutie

van Abeelen, Dennison & Co.,

zal worden verkocht:

Eene genoegzaam

NIEUWE SLOEP,

met toebehooren. (2188)

Vendutie

Op Maandag, den 9 Augustus 1858,

Op het plein der Javasche Bank

à 4 pCt. Vendu-Salaris,

door

JOHN PRYCE & Co.,

van

17 fraaije Sydney Paarden,

aangebragt per „**Omagh**," (hebbende slechts 20 dagen reis) waaronder:

1 span zwarte Paarden.
3 „ bruine „
1 „ schimmels.
4 Merries,

zoomede het welbekende Race-paard,

„PHANTOM,"

winner van 7 Wedloopen.

Te bezigtigen in de pakhuizen van de Heeren **Hunter, Houghton & Co.** (2219)

Vendutie

Dingsdag 10 Augustus 1858,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den WelEd. Gestr. Heer **ZWAGER**, achter het Paleis door

van Slooten Morgan & Co.,

van diverse Meubelen, rijtuigen, 2 spannen goedgedresseerde

WAGENPAARDEN,

Tuigen etc. (2213)

Op de Vendutie

van Maandag, den 9den Augustus 1858, op het plein der Javasche Bank,

zullen nog worden verkocht:

Een vierspan goedgedresseerde SCHIMMELS en eenige spannen goede WAGENPAARDEN.

(2217) JOHN PRYCE EN Co.

HOUT-VENDUTIE

Op Dingsdag, den 10 Augustus

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYCE & Co.

à 2 pCt. Vendu-Salaris,

van eene groote partij zware

DJATTIEHOUTEN BALKEN.

en

DOODKISTPLANKEN.

(2216)

OP DE VENDUTIE

van Woensdag, den 11den Augustus,

zullen alsnog worden verkocht, circa

100 Realen **Staafgoud**, en

25 Gouden Muntstukken, van 50 dollars.

(2220) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE

Op Woensdag den 11 Augustus 1858,

voor het commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van diverse negotie-goederen,

en ten 11 uur precies:

van het Ned. Ind. Barkschip

„BINTANG OETARA,"

groot **99½ gemeten Lasten**, met deszelfs **masten, zeilen, ankers, loopend en staand tuig** en verdere ***inventaris.*** (2218)

VENDUTIE

Op Woensdag 11 Augustus 1858,

WEGENS VERTREK,

voor het woonhuis van den Kapitein GALLAS, **nabij het Monument,**

DOOR

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van eenen zeer netten **INBOEDEL,** 1 goed gedresseerd **Sandelwood RIJPAARD, ZADELS, TUIGEN, PAARDEN en RIJTUIGEN.** (2214)

RESTAURATIE van *F. TENTÉE* geb. Joukes.

SCHILDPADSOEP.

Op den 5den Augustus zal, gedurende den loop van den dag, bij de ondergeteekende verkrijgbaar zijn, echte en nagemaakte SCHILDPADSOEP,

à Contant.

2184 F. TENTÉE. geb. Joukes.

WEDEROM OP NIEUW ONTVANGEN

De zoo gerenommeerde **Leng-, Rond- en Stokvisch, Makassaarsche Roode visch.**

2187 W. KUIJPERS.

THUNG SIONG KIE,

TE BUITENZORG.

Nieuwe Aanvoeren

met extra snelzeilende schepen van uitmuntende

Hollandsche Provisiën,

waaronder

Groenten, Vleesch, Paling, Soep, gerookte en versche Zalm, Rolpens, divers Zuur, gedroogde Vruchten, Banket, assortiment Suikerwerk, Koek, enz., enz.

verder

een belangrijk factuur

PRESENTEERBLAADJES,

PUIKE MANILLA SIGAREN No. 1 EN 2.

in Cartado en Havannah Model. (2167)

WESTFAALSCHE HAMMEN,

Pas aangebragt.

(2105) ABEELEN DENNISON EN Co.

Holloway's Pillen en

Bij

(2221) JOHN PRYCE

Verkrijgbaar:

EIKELDRAGON

voor Turksche Sabels.

2198 L. HUIJK, *Passer*

Let wel!

KOST- EN INWONIN

Bij abonnement per maand . . . . . *f*
» » » halve maand . .
Per dag . . . .

Eten binnen en buitensh

Bij abonnement.

2 maal daags Eten per maand . . . *f*
1 » » » » » . . . .
Per maaltijd . . . .

bij

Mevr. J. HELLINGS, geb. B
Bazaar-Senin.

(2191)

VOOR EEN KORTEN TIJD kan

H. FREEMAN,

Chirurgyn, Tandmeester en Chirop

van LONDEN,

DAGELIJKS geraadpleegd worden in het *J* alhier van **10** tot **4** uren.

NB. *Verlangende, wordt men door hem aan huis bezocht.*

EENE JUFVROUW,

oud achttien jaren, van de Hervormde god in Nederland hare opvoeding genoten heb zoekt eene betrekking als ***Bonne*** of als ***schaps-Jufvrouw*** bij eene oude Dame. onder Lett. D. D. franco bij den Uitgever

---

Door het overlijden van **J. C. van der Meulen,** aandeel in de firma **van der len & Co.,** op den 31sten December 1857 den, wordende de zaken met dezelfde middel denzelfden voet voortgezet, door de twee overbl vennooten.

J. F. BREIJM
C. F. A. PERS

BATAVIA, *den* 28sten *Julij* 1858.

Met referte aan bovenstaande annonc van de ondergeteekenden, zich bij voor aanbevelen aan de welwillendheid hunner gea gunstigers, zijnde hunne Toko steeds ruim vo van de uitgezochste **Provisiën** en **Dranken**

VAN DER MEULEN

BATAVIA, *den* 28sten *Julij* 1858.

IEMAND

gehuwd, die in *termijnen* over 50 mille gulden schikken, bekend is met administratie en Boekh Hollandsch, Fransch en Hoogduitsch kan spre correspondeeren, niet onervaren in het vak va res, grondig bekend met de Maleische taal is, gaarne geplaatst, dan wel om als deelhebbend kend lid in eene soliede zaak optetreden.

Nader informatie te bekomen bij

(2192) CASSALETTE EN

Let Wel!

De tot het **TJUNIA-V** hoorende ***Laadvaartuig*** voorzien van Certificaten, reude derzelver zeewaardigen staat.

J. M. KNAU

BATAVIA, *den* 30 *Julij* 1858. (2

Een **Weduwenaar**, met drie kinderen, vraagt voor de directie van houden eene ***Dame uit den fatsoenlijken*** zonder kinderen. Op een behoorlijk honor honnette behandeling kan gerekend worden. zoekt zich bij *franco* brieven te melden aan *J. J. Breijmann* te Kediri.

In een aangenaam gelegen worden aangeboden

KAMERS,

met of zonder gebruik der tafel

Adres bij

(2211) H. M. VAN

VERTREKKENDE PERSONEN.

W. à Brakel Reiger naar Nederland. (2223)

AANKOMST DER MAIL.

Heden morgen kwam alhier ter reede het stoomschip *Palembang*, Gezagvoerder *H. J. Roozeboom*, komende van Singapore en medebrengende de brieven en nieuwspapieren uit Europa, tot den 26sten Junij loopende.

Uit de *Straits-Times Extra* en *the Singapore Free-press Extra*, beide van den 29sten Julij, nemen wij het volgende over:

Londen, 25 Junij. — Niets van belang, noch in het politieke noch in het burgerlijke, valt mede te deelen. Een nieuwe Indische bill is voor de tweede maal gelezen.

De Napelsche kwestie is naar genoegen geschikt. Schadeloosstelling is verleend en de *Cagliari* aan Sardinie teruggegeven.

— Het weder is ondragelijk heet en men vreest te Londen voor eene wederverschijning van de cholera.

— In geld- en handelszaken is geene verandering gekomen.

— De Amerikaansche kwestie, met opzigt tot het onderzoek der slavenhaalders, staat mede op het punt, om bijgelegd te worden.

De pensioenen van 2000 pd. st. aan Sir Colin Campbell en 1000 pd. st. aan Sir James Outram zijn door het Hof van eigenaars bekrachtigd.

De persvervolgingen zijn door het Gouvernement opgegeven.

Turkije heeft de vijandelijkheden in Montenegro gestaakt en wacht de beslissing der Europesche mogendheden af.

Het contract met de Europesche en Australische Compagnie voor de Australische postdienst zal ontbonden en nieuwe schikkingen zullen aangegaan worden.

De Engelsche Consul-generaal te Belgrado is, door een Turksch soldaat, grovelijk beleedigd. Genoegdoening is deswege geeischt.

Suez, 4 Julij. Te Djedda is een opstand uitgebroken, die het leven van de helft der Christen inwoners op die plaats gekost heeft. Zij waren niet talrijk en bestonden hoofdzakelijk uit Grieken. Omstreeks 20 personen zijn gedood en velen der ontvlugten gewond. De eerste personen, die vielen, waren de heer S. Page, engelsch vice-consul, de heer Eveillart, Fransch consul en zijne echtgenoote, welke laatsten onlangs met hunne dochter aldaar waren aangekomen.

Mejufvrouw Eveillart en de kanselier van het Fransche consulaat, de heer Emerat, ontkwamen, doch beiden werden gewond. De pacha, die zich te Mecca bevond, scheen bevreesd te zijn en kwam eerst vier dagen daarna te Djedda aan.

Een twist over den eigendom van een in de haven aan Djedda liggend vaartuig, tusschen een Anglo-Indivan en een Musulman, schijnt de oorzaak van dezen opstand geweest te zijn.

Later deelen wij omtrent dit voorval uitvoeriger berigten mede.

Singapore, 28 Julij. Met de stoomboot *Thebes*, die, den 19den dezer, van Hong-kong vertrok, is het tusschen Engeland en China gesloten tractaat aangebragt. Wij zullen het in zijn geheel, in ons volgend nommer, mededeelen.

Lord Elgin stond op het punt, naar Japan te vertrekken, om een nieuw tractaat met dat rijk aan te gaan.

— Berigten van Calcutta loopen tot den 5den Julij. Maun-Sing werd in het fort Shahgurh, nabij Fyzabad, door eene groote magt Sipaaijers met kanonnen, bijgestaan door de volgelingen van de Begum, belegerd. Men zegt, dat generaal Sir Hope Grant tot ontzet van den rajah is opgetrokken.

— Van Agra meldt men, dd. 26 Junij. De uit Gwalior gevlugte rebellen, die de Chumbul overtrokken, zijn te Sreemutta, 30 mijlen ten westen van Dholepore, met een groot aantal andere vlugtelingen vereenigd en rukken naar Makleepore op. Zij zijn niet in het bezit van kanonnen, maar hebben 17 olifanten en bedragen 7000 manschappen, zoo te voet als te paard. Kapitein Orr is, den 24sten Junij, naar Goonah gemarcheerd. De rust is te Gwalior hersteld.

Voor het overige zijn de berigten uit Britsch-Indië van weinig aanbelang.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De buitengewone ontwikkeling van strijdkrachten in Frankrijk, zoo te land als ter zee, heeft in hooge mate de aandacht van geheel Europa getrokken en het is niet onnatuurlijk, dat men zich daarover, hier meer, daar minder, ongerust maakt. Dit is vooral het geval in Engeland, waar de meeste dagbladen, met de *Times* aan het hoofd, op deze buitengewone wapening de aandacht vestigen en de regering aansporen, op hare hoede te zijn. Ook in het parlement werden die krijgstoerustingen ter sprake gebragt en door sir Charles Napier daaromtrent inlichtingen gevraagd. De heer Disraeli gaf daarop de meest geruststellende verzekeringen, waaraan echter door de meeste bladen en een goed deel der bevolking weinig waarde gehecht wordt. Nu heeft de Parijsche *Moniteur* verklaard, dat aan de verzekeringen van de Engelsche bladen hoegenaamd geen geloof moet worden gehecht. Met dat al verneemt men uit even goede bronnen, dat al de linie-troepen geweren met getrokken loopen krijgen, en dat die verandering *met spoed* zal worden bewerkstelligd; om van geen andere feiten te spreken, die wel degelijk schijnen te bewijzen, dat Frankrijk, om welke reden dan ook, zijne land- en zeemagt op een geduchten voet brengt. Men heeft ook al gezegd, dat de keizer der Franschen voor inwendige onlusten bevreesd is, maar meer dan een feit bestaat, waaruit blijkt, dat al wat in Frankrijk iets te verliezen heeft voor den keizer is, en dat zelfs een aantal legitimisten zich onder de gelederen der Bonapartisten scharen. Ieder is overtuigd, dat zoo de keizer als het slagtoffer van een moordaanslag viel, de roode vlag weldra wapperen zou. Van dezen kant bestaat er dus geen behoefte, om het leger en de vloot op een zoo ontzagwekkenden voet te brengen. Wij willen ons in geen conjecturen over dit belangrijk verschijnsel verdiepen, maar de oplossing van dit raadsel aan den tijd overlaten.

Intusschen gaat Frankrijk nog altijd gebukt onder de gevolgen van den aanslag van 14 Januarij. Velen vreezen, dat die aanslag de laatste niet geweest zal zijn, en daaruit vloeit de overweging voort, dat een latere aanslag wel eens zou kunnen gelukken en daarnede het sein tot een burgeroorlog zou kunnen zijn gegeven. Dit belemmert den handel en de ontwikkeling van groote industrieele ondernemingen, waarvoor in de eerste plaats vertrouwen en kapitaal gevorderd worden. Men gevoelt maar al te goed, dat het gestrenge stelsel van het tegenwoordig bewind geen waarborg is voor eene herhaling van moordaanslagen. Eene andere vraag is, of een minder streng bestuur niet doelmatiger zijn en de bonapartische regering meer versterken zou dan politie en bajonetten. Dit is wel waarschijnlijk. Het schijnt dat ook de regering aan iets van dien aard denkt, want de minister van binnenlandsche zaken, de generaal Espinasse, is afgetreden en door den heer Delangle, een man uit de burgerklasse, vervangen. Men put daaruit de hoop, dat het bewind van lieverlede het militaire systeem zal laten varen en tot een beter stelsel terug keeren.

De Parijsche conferentie houdt van tijd tot tijd zittingen. Er lekt echter weinig van het verhandelde uit, en het eenige wat zeker schijnt is, dat het denkbeeld eener vereeniging van de Donau-Vorstendommen is opgegeven.

Het tusschen Engeland en de Vereenigde Staten gerezen geschil, betreffende het onderzoek van Amerikaansche vaartuigen door Engelsche kruisers, dat naar den toon der Amerikaansche bladen en de bij het congres te Washington ingediende besluiten te oordeelen, zich zoo dreigend liet aanzien, schijnt ten slotte toch op eene vriendschappelijke wijze te zullen worden bijgelegd. De Engelsche ministers hebben althans in het parlement verklaard, dat zij zich, na de advocaten der kroon gehoord te hebben, vereenigden met de beginselen van het internationaal regt, door het kabinet van Washington aangevoerd. Lord Malmesbury, de minister van buitenlandsche zaken, zeide verder, dat hij hoopte, dat de regering der Vereenigde Staten zich met de Engelsche zou verstaan tot eene zoodanige regeling dezer netelige zaak, dat de echtheid van de vlag door de kruisers kan geverifieerd worden. Het is evenwel twijfelachtig, of Amerika ooit zal toestemmen in eenigen maatregel, waardoor een vreemd oorlogschip het regt krijgt, om Amerikaansche koopvaardijschepen te visiteren. De heer Disraeli van zijn kant verklaarde, dat de Engelsche regering die der Vereenigde Staten had uitgenoodigd, hare zienswijze, te kennen te geven omtrent de wijze, waarop het best het misbruiken der Amerikaansche vlag kan worden tegengegaan. Het antwoord was nog niet ontvangen, doch de heer Disraeli hoopte, dat de Amerikaansche regering hierin in overstemming met de Engelsche zoude te werk gaan. Hieruit zoude niet onduidelijk blijken, dat de Engelsche regering bereid is af te zien van het regt van visitatie. De bijzonderheden van een en ander deelen wij later mede.

In het Lagerhuis is door de regering eene bill, betreffende de regering van Indië ingediend, welke gegrond is op de door het Huis achtereenvolgens aangenomen vijf eerste resolutien. Deze bill is reeds voor de eerste maal gelezen.

Lord Stanley, de nieuwe president van de *Board of Trade* en Sir Edward Bulwer Lytton, de nieuwe secretaris van staat voor de koloniën, zijn beiden tot leden van het Lagerhuis herkozen.

De zaak van de *Cagliari* is eindelijk afgedaan. De Napelsche regering heeft de boot en hare bemanning aan Engeland overgegeven, om die nu weder aan Sardinie af te leveren. De beide Engelsche machinisten bekomen £ 3000, bij wijze van schadevergoeding.

De zaak van Montenegro is in statu quo. Prins Danielo heeft aan zijne troepen bevel gezonden, om het beleg voor Klobuck op te breken. De prins heeft den wensch te kennen gegeven, om op de conferentie te Constantinopel vertegenwoordigd te worden, doch dit is gewezen van de hand. Nopens het tijdstip van de opening dier vergadering, is nog niets met zekerheid op te geven.

In een vorig No. hebben wij kortelijk aangestipt, dat op Candia onlusten hadden plaats gehad. Sedert zijn van daar nadere tijdingen ontvangen, die verschillend luiden, al naar mate zij door Grieksche of door Turksche bladen medegedeeld worden. Het schijnt dat eerstgenoemden veel overdreven hebben. De ontevredenen hebben zich aan geen gewelddadigheden schuldig gemaakt, maar willen aan den sultan onderworpen blijven. Zij wenschen alleen, dat ten spoedigste een einde aan de misbruiken gemaakt worde, wier opheffing hun reeds lang beloofd was. Onder hunne grieven, die zich hoofdzakelijk bepaalden tot de ongelijke verdeeling van zekere belasting, behoort echter ook de wijze, waarop de Christelijke bevolking wordt bestuurd. Zij beklagen zich, dat de Hatti Humaijoun ten hunnen opzigte niet wordt toegepast, dan in zooverre deze in het voordeel der regering is, terwijl de bepalingen, welke volgens de bedoelingen des sultans moeten strekken tot welzijn der bevolking, worden ontdoken. Daarbij wenschen zij, dat de betaling van zekere schuld hun vergemakkelijkt zal worden, waarmede zij buiten hun toedoen ten achter geraakt zijn. De Porte heeft een bijzondere commissaris benoemd, om de gegrondheid van deze grieven te onderzoeken en troepen gezonden om de rust te handhaven. Een dépêche uit Constantinopel, dd. 12 dezer, houdt in, dat de commissaris was aangekomen en dat de rust, dank zij de tusschenkomst van de consuls, weldra hersteld zal zijn.

Uit Spanje niets bijzonders.

De Sardinische kamer van afgevaardigden heeft, met groote meerderheid van stemmen, eenige verkiezingen nietig verklaard, als zijnde door misbruik van godsdienstigen invloed bewerkstelligd.

Mazzini heeft eene nieuwe leening geopend, waarvan de bewijsstukken zich door eene vrij zonderlinge illustratie onderscheiden. Men ziet er namelijk op voorgesteld, twee strijdende legers, benevens een kruis met eene doornenkroon, rustende op een kanon en een grafsteen. De pauselijke- en eene koningskroon liggen ter aarde geworpen, terwijl men op den achtergrond den koepel der St. Pauluskerk ontwaart. Twee witte vrouwenbeelden en een getuigd paard voltooijen deze illustratie. Het fonds zal in handen van Mazzini blijven, en uitsluitend strekken ter bevordering der Europesche vrijheid.

De *Wiener Zeitung* behelst het verbod van *le Nord* in de Oostenrijksche staten in deze bewoordingen: «Het te Brussel in de Fransche taal verschijnende dagblad *le Nord* wordt het postdebiet in den geheelen omvang van de keizerlijk-koninklijke staten verboden. Het is verder verboden betalingen op dit blad aan te nemen, ja zelfs, om de transito verzending daarvan door de posterijen te bevorderen.

In Pruissen wordt tegenwoordig nauwkeurig op buitenlandsche dagbladen toegezien. Dezer dagen zijn we[…] twee nummers van den *Times* in beslag genomen. [...] nog strenger maatregel heeft de minister van binn[…] zaken tegen de Amerikaansche pers genomen. [...] zeven Amerikaansche couranten, meestal uit New-Y[…] is de intrede in Pruissen geheel verboden. Der re[…] tien van de Berlijnsche bladen is aangezegd, dat zij [...] dagbladen niet meer zouden ontvangen, daar de[…] Aken worden teruggegeven en de regering vertr[…] dat zij van soortgelijke voor staatkunde en g[…] verderfelijke bladen geen gebruik zouden willen m[…]

Omtrent den toestand des konings van Pruissen w[…] van eene goed onderrigte zijde gemeld, dat aan[…] hervatten der regeringszaken door den koning nog [...] valt te denken; de beterschap in zijn toestand heeft [...] daaraan te danken, dat hij zich van alle inspanni[…] aandoening onthoudt, en toch herstelt zich, zelfs bij [...] gunstigste oogenblikken, het geheugen niet. De ko[…] hoopt evenwel, na volbragten badtijd, de zaken te [...] nen hervatten; nimmer is hem van abdicatie ge[…] ken, en van een regentschap wenscht men eve[…] tot hem te gewagen.

Men verzekert nu weder, dat in Koppenhage nog [...] beslist is, ten aanzien van de vraag op, wanne[…] op welke wijze op de vordering van de Duitsche b[…] vergadering zal worden geantwoord; — dat de g[…] meerderheid wel hierin overeenstemt, om geenzi[…] eene bevredigende wijze op de bedoelde vorderin[…] antwoorden, maar dat men het niet eens is om[…] de inkleeding van een in te dienen betoog, bij 't [...] men zal trachten, de zaak op de lange baan te s[…] ven. Indien in deze zienswijze geene verandering [...] worden gebragt, vertrouwt, of liever hoopt men, [...] de bondsvergadering niet aarzelen zal, om de pract[…] maatregelen, welke het gevolg behooren te zijn [...] het bekende besluit van den 25sten Februarij, in [...] werk te stellen.

Wat de monstering der bondstroepen van het [...] corps betreft, heeft Denemarken alsnu, voor de Dui[…] Vorstendommen, verklaard, dat het contingent [...] landschappen daaraan geen deel zal nemen, en het [...] breekt aan de vereischte verordeningen, om de[…] noemden staat daartoe te verpligten.

De kwestie van den Stade-tol wordt thans [...] druk door de Noord-Amerikaansche drukpers bespro[…] De dagbladen van alle staten en alle kleur dringe[…] uitvoerige artikelen op zijne afschaffing aan. Zij [...] gen, dat aan de Vereenigde Staten de eer toekomt [...] de afschaffing des Sond-tols bewerkt te hebben. [...] moet de regering insgelijks hare pogingen in het [...] stellen voor een dergelijk resultaat, ten opzigte van [...] Stade-tol. Men zal zich herinneren, dat deze kw[…] reeds voor geruimen tijd het onderwerp der pole[…] van de Amerikaansche dagbladen heeft uitgem[…] doch de omstandigheid, dat zij als het ware een[…] en ook gelijktijdig zich hier mede bezig houden, en [...] organen, die beschouwd worden gewoonlijk het ge[…] len des gouvernements uit te drukken, niet acht[…] blijven, doet onwillekeurig denken, dat de regerin[…] Unie inderdaad ernstig deze aangelegenheid zal ter [...] nemen.

BATAVIA.

In den morgen van heden, is Z. E. de Gouver[…] Generaal met gevolg naar *Buitenzorg* vertrokken.

— Gisteren morgen heeft het Hoog-Geregtshof van [...] Indië, in eene openbare teregtzitting, waartoe de [...] heele Bataviasche balie was opgeroepen, uitspraak [...] daan omtrent de door den Raad van Justitie te Ba[…] bij vonnis van den 16den Julij, uitgesproken scho[…] dier balie.

Zoo als wij bereids, in ons Nommer van den 1[…] Julij, als ons gevoelen mededeelden, heeft het [...] regterlijk collegie die schorsing vernietigd, met be[…] dat de kosten ten dezen gevallen zullen komen [...] laste van den Lande.

In een vrij uitvoerig arrest, dat wij later in zij[…] heel hopen mede te deelen, heeft het Hoog-Gereg[…] het ingesteld beroep ontvankelijk verklaard, onde[…] kennengave, dat er geene stremming van het regt, [...] als ten gevolge van 's Raads uitspraak ontstaan [...] mogt plaats vinden. Ook heeft het Hof aangeno[…] dat de Raad van Justitie ten eenenmale onbevoegd [...] in deze zaak regt te spreken of de balie te scho[…] als zijnde dit collegie ten dezen alleen geroe[…] om zich over de tegen hetzelve ingebragte bezw[…] te verantwoorden.

De teregtzitting van het Hof werd door eene ta[…] schare belangstellenden bijgewoond, bij wie alles [...] merkte, dat zij ten zeerste met deze onvertogen [...] bedeeling van den hoogeren regter was ingenomen.

Met belangstelling zien wij alsnu nog 's Hofs be[…] sing, omtrent de door de balie tegen den Raad van [...] titie te Batavia ingebragte bezwaren, te gemoet.

— Gedurende de maand Julij, is bij de spaar[…]

ingebragt eene som van	*f* 107[…]
en teruggenomen	» 2[…]

Tot ulto. Julij bedroegen de gedane inlagen, in [...]

geheel van 301 inleggers :	*f* 1277[…]
en werden teruggenomen	» 1617[…]
zoodat, op ulto. Julij, ingelegd bleef . .	*f* 111,5[…]

— Men schrijft van *Amboina*, den 6 Julij:

Den 18den Junij kwam alhier ter reede Z. M. st[…] schip *Surinamen*, kapitein-luitenant ter zee B[…] en vertrok hetzelve eenige dagen daarna naar Te[…] ter aflossing van Z. M. stoomschip *Phænix*, dat uit [...] tion verlaat en naar Java terugkeert.

Het weder is hier thans zeer gunstig en de ge[…] heids toestand uitmuntend. De regentijd is betre[…] lijk niet zeer sterk.

Men is dagelijks de *Etna*, van zijne reis naar Nie[…] Guinea met de wetenschappelijke Commissie, [...] wachtende.

— Van *Macasser*, wordt, den 23 Julij, geschreve[…]

Gisteren, den 22sten Julij, begaf zich de Gouver[…] van Celebes en onderhoorigheden, aan boord van [...] stoomschip *Amsterdam*, naar Bima en Sumbawa, [...] gewone inspectiereis te doen.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 4 Augustus 1858, No. 62.

Van Timor-Koepang schrijft men ons, dd. 17 Julij: den 11den dezer, is alhier eene groote sloep aangekomen, bemand met de équipage van het, op den 21sten bevorens, in Straat-Torres verongelukte Nederl. schip *Zwarte Zwaan*, gezagvoerder *S. Stikkel.* Bij deze ramp zijn gelukkig geene menschenlevens te betreuren. ... dagen na het verlies van het vaartuig, zijn de gezagvoerder, de officieren en het scheepsvolk door een Engelsch vaartuig opgenomen en naar Delie gebragt. Van daar zijn zij met hunne eigene sloep, die gered was, viâ ...poepoe, alhier aangekomen. Met de van de Molukko's hier verwacht wordende mailboot, hoopt de gezagvoerder met zijne bemanning naar Soerabaija te vertrekken.

Volgens een van Soerabaija, dd. 28 Julij, ontvangen berigt, is de équipage daar ter plaatse aangekomen.

De rijst is hier op het oogenblik ongehoord duur en kost *f* 12,— à *f* 14,— den picol. Bijaldien er niet spoedig eene groote aanvoer plaats vindt, zal men zich met ...oug moeten behelpen. Slechts met groote moeite kan men een of twee picols voor eigen gebruik erlangen.

Onlangs heeft men ter dezer plaatse valsch geld ontdekt: de heer *de Siso*, particulier alhier woonachtig, trof bij zijn geld een valschen gulden aan. Hij was van den jare 1840, van de oude model-guldens met het borstbeeld van Willem I gestempeld. Bij het doorhakken, bleek de specie van zeer brossen aard te zijn, doch, heel zijnde, klonk het geldstuk goed en ... als zilver.

Soerabaija. 28 *Julij.* Per stoomschip Ambon, is hier gisteren van Macassar aangebragt de inlander Boelo, beschuldigd van medepligtigheid aan het afloopen van de kotter Sri Badong en van den bij die gelegenheid gepleegden moord aan de opvarenden, en aan twee Europesche passagiers (de heeren de Grave en Abier te Macassar: zie onze nommers van 15 en 22 April en 20 Mei ll. N. 30, 32 en 40). Deze persoon is te Bima gevat en per kruisboot naar Macassar verzonden.

Na zijn vertrek is van Bima berigt ontvangen, dat de inlander Daeng Mangerang, verdacht als hoofdaanlegger der bovenbedoelde misdaden, mede is gevat, en later zal worden opgezonden, zoodat nu alle ter dier zake verdachte personen gevangen genomen en aan de justitie zijn overgeleverd. (*Oostpost.*

...anap, 20 *Julij.* Gisteren avond is hier, ten huize van Mejufvr. J. F....., een brutale diefstal gepleegd. Terwijl zij afwezig was, zijn de dieven door ondergraving in het huis gekomen en hebben alles: meubelen, kleeren en eenig geld medegenomen. De schade is groot voor de beroofde, daar zij zich de benoodigde kleederen en meubels niet weer zal kunnen aanschaffen, aangezien eene geringe toelage uit het fonds voor behoeftige Christenen haar eenig inkomen is. De policie heeft terstond de ijverigste nasporingen gedaan, maar het is haar nog niet gelukt, de daders te vatten en de gestolen goederen terug te vinden. (*S. Ct.*)

BELGIE.

Brussel, 2 Junij. Op den Zuider spoorweg is, door het botsen van den trein met twee kolenwagens, die op den weg stonden, een groot ongeluk gebeurd. De locomotief is over de kolenwagens heen gereden, waarbij de twee eerste wagens van den trein verbrijzeld zijn. Daarbij zijn zeven personen op de plaats gedood en 35 ...ouen, waarvan onderscheidene gevaarlijk, gekwetst. Twee artsen, onder de reizigers aanwezig, hebben dadelijk alle hulp trachten aan te brengen, welke in hun vermogen stond.

Brussel, 7 Junij. Het verschrikkelijk ongeluk op den spoorweg van Mons naar Manage, waarbij meer dan 20 menschen gedood en ongeveer 50 gewond werden, gaf in de zitting der kamer op eergisteren aanleiding tot eene interpellatie aan de regering. De heer Coomans namelijk wenschte omtrent deze ramp inlichting te erlangen, en daarop antwoordde de heer Partoes, minister van openbare werken, dat het ongeluk wel de meest betreurenswaard ge gevolgen heeft gehad, doch dat de dagbladen de zaak erger hebben voorgesteld, dan zij werkelijk is, en de minister van justitie, de heer Tesch, voegde er bij, dat een geregtelijk onderzoek bereids is aangevangen, terwijl overigens de regering voor het gebeurde niet verantwoordelijk is, zijnde genoemde spoorweg geen staatsbaan. «Het was eene dwaling der dagbladen," zeide de heer Tesch, „dezen weg een staatsbaan te noemen." — "Het was een domheid!" riep de heer Coomans uit. — "En toch«, sprak daarop de minister, „bedenken zekere bladen dag aan dag zulke domheden, met het eenige doel het cabinet te bemoeijelijken." De heer Coomans, zoo als men weet, eigenaar van de clericale *Emancipation,* vond deze toespeling waarschijnlijk te kras en antwoordde boos: „Wij spreken hier niet van dagbladen, maar van een spoorweg-ongeluk." Door den heer Tesch werd hiertegen aangevoerd: „De heer Coomans mag zijne vermaning voor zich behouden; ik antwoord op eene interpellatie, en doe dit zoo als het mij goeddunkt.

Er is op dit oogenblik een vreemd proces aanhangig tusschen den gemeente-ontvanger en een Vlaamsch letterkundige, van der Voort genaamd, welke zaak, wat het beginsel en de gevolgen, niet onbelangrijk voor de Vlaamsche zaak mag worden geacht. Deze heer had namelijk geweigerd, zijne belasting te betalen, omdat het aanslag-billet niet in het Vlaamsch was gesteld. Op 26 der afgeloopen maand heeft de administratie beslag op zijne meubelen gelegd. Zij beweert, dat, zoo de burgerij zich, naar willekeur, van de Fransche, Vlaamsche of Duitsche taal kan bedienen, dit evenzeer voor haar het geval is; diensvolgens eischt zij, dat de belasting op eene Fransche quitantie voldaan worde.

— Er is hier onder den naam *Vlaemsch liberael verbond* eene vereeniging gesticht. De voorbereidende vergadering heeft reeds plaats gehad. De zetel van het hoofdbestuur zal hier gevestigd zijn, terwijl in het geheele rijk afdeelingen zullen worden opgerigt. Het doel is: door de ontwikkeling der Vlaamsche letteren te werken op den volksgeest en, door verspreiding van Vlaamsche drukpersvruchten en volksonderwijs, door voorlezingen en openbaar onderwijs in de taal, de vrijzinnige rigting te bevorderen. De vergadering is door een groot aantal personen bijgewoond.

ENGELAND.

Twee reusachtige plannen zijn in den laatsten tijd geopperd. Men wil de natuurlijke afscheiding, die tusschen Engeland en Frankrijk bestaat, uit den weg ruimen. Onlangs heeft een Fransch ingenieur, de heer Thomé de Gamond voorgesteld, Frankrijk en Engeland door middel van een tunnel met elkander te vereenigen; deze tunnel zou zoo diep gegraven worden, dat zijn verwulfsel, op het hoogste punt, door een 80 mètres hooge aard- en rots-laag, van den waterspiegel gescheiden zal zijn. Nu treedt een Engelsch ingenieur, de heer Boyd, met een nog stouter plan te voorschijn; hij wil de verbinding door middel van eene brug bewerkstelligen, die op haar hoogste punt 91 mètres boven den waterspiegel zal liggen. Komt een van de beide plannen tot stand, dan zal een spoorweg den reiziger in ongeveer een uur van Engelsch op Fransch grondgebied brengen.

De tunnel van Gamond, die 22—80 mètres onder het water zal liggen, zal uit een cylindervormig gewelf bestaan, breed 9, hoog 7 m., in concaven vorm, naar beide tegenovergestelde oevers oploopend, doch zoo, dat de helling nergens meer dan $^5/_{1000}$ bedraagt. Hij zal van een dubbel spoor en aan weerskanten van hooger liggende paden voor voetgangers voorzien, door duizenden gasvlammen verlicht en, zoo noodig, door reusachtige luchtpompen van versche lucht voorzien worden.

De heer Gamond heeft berekend, dat dit reuzenwerk binnen zes jaren voltooid kan worden en dat de kosten niet veel meer dan 170 millioen fr. zullen bedragen.

De brug van den heer Boyd, of beter gezegd, de bovenzeesche tunnel, zal op 191 pilaren of liever torens rusten, welke 500 Engelsche voeten van elkander in het kanaal gebouwd zullen worden. Deze torens zullen op den bodem der zee een omvang van 300, op de hoogte van den waterspiegel 150 voet hebben en in een punt van 100 voet uitloopen. Op deze punt, die boven den tunnel uitsteekt, zou men een door middel van gas verlichten vuurtoren aanbrengen, alsmede eene electrieke alarmklok, om storm en nevels op verren afstand aan te kondigen. De tunnel, voor een dubbel spoor bestemd, zou 30 voet breed, 50 voet hoog zijn, door talrijke glazen ramen verlicht en door openingen van versche lucht voorzien worden, welke men in de torens zou kunnen maken. Hij zou 300 voet boven den waterspiegel gebouwd worden, zoodat alle schepen, daar de hoogste masten niet meer dan 217 voet meten, er met gemak onder zouden kunnen doorvaren. Om het gevaar en nadeel van het stooten tegen zoovele torens te vermijden, zouden deze op de oppervlakte van het water van elastieke tampons, in caoutchouk gewikkeld, voorzien worden, waardoor de stoot onschadelijk wordt. De heer Boyd hoopt deze onderneming binnen 3 jaren te voltooijen en raamt de kosten op 750 millioen fr., welk kapitaal volgens zijne berekening in 8 jaar gedekt kan zijn. Hij schat namelijk de inkomsten, voortvloeijende uit het overbrengen van passagiers, op 3 millioen fr. en die voortkomende uit het transport van koopwaren, op 130 millioen fr.

Welk van de beide ontwerpen de voorkeur verdient, is voor als nog onzeker. Te oordeelen naar de gunstige beoordeeling, welke aan beide, zoowel bij deskundigen als in de finantieele wereld, is te beurt gevallen, mag men aannemen, dat de tijd niet ver meer af is, waarop een van beiden verwezenlijkt zal worden.

FRANKRIJK.

De heer de Lesseps, die reeds meer dan eene maand geleden in Egypte werd verwacht, zal waarschijnlijk regelregt naar Engeland terugkeeren. Men gelooft, dat hij zich naar Londen zal begeven, om de discussiën bij te wonen, die in het parlement over zijn ontwerp zullen plaats hebben. Men verzekert, dat de groot-vizier, die zich bij de noodzakelijkheid eener verklaring steeds achter de oppositie van Engeland had verscholen gehouden, eindelijk van den heer de Lesseps berigt had ontvangen, dat de maatschappij zou worden geconstitueerd, en dat de werken zouden aanvangen, waarop deze ten antwoord had gekregen: "Doe wat gij wilt; de Porte zal het u niet beletten." Er is ook niemand, die nog eenigen twijfel voedt ten aanzien van Ali's opregtheid, bij de betuiging van zijn leedwezen over de oneenigheid der mogendheden op dit punt. Daar hij zich niet genoegzaam op Frankrijk durfde verlaten, heeft hij zich, en ongelukkig genoeg, aan den invloed van Oostenrijk overgegeven, welke invloed, zijns inziens, meer dan Rusland of Engeland met de Porte sympatiseert. Hierin vond zijn aarzelend karakter om zoo te spreken, eene gereede toevlugt. In de kwestie van Suez is Oostenrijk intusschen den heer de Lesseps niet kwalijk gezind; de vraag is zelfs, of die mogendheid dit zou kunnen zijn, zonder zich zelve in een verkeerd daglicht te plaatsen.

— Naar men verzekert, bestaat bij de Fransche regering het plan, om een zeker aantal olifanten naar Algerie te doen overbrengen, ten einde ze daar aan het klimaat te gewennen en ze er zelfs aan te fokken. De groote diensten, die deze dieren aan de Engelschen in Britsch Indië bewijzen, moet de regering tot dezen maatregel hebben doen besluiten.

Men maakt bij die gelegenheid de opmerking, hoe wonderlijk het verschijnsel is, dat Frankrijk tot den invoer van vrije negers en van olifanten in zijne kolonien de toevlugt moet nemen, om er de beschaving van het moederland te doen doordringen!

— De 26sten Mei heeft er door geheel Zuid-Frankrijk tot op de hoogte van Lyon, hier en daar zelfs nog verder noordwaarts op, een hevige storm gewoed, die eerst uit het westen kwam opzetten, later meer noordwestelijk werd en van zware regenbuijen vergezeld was. De daardoor aangerigte schade is evenwel betrekkelijk niet groot te noemen, daar het graangewas toch nog niet tot rijpheid is gekomen, terwijl de vruchtboomen zoo buitengewoon vol staan, dat het over het algemeen meer goed dan kwaad heeft gedaan, dat de storm den last der takken een weinig heeft verligt. Op onderscheidene plaatsen zijn de telegraafdraden door de afgeslingerde boomtakken gebroken en de palen omvergeworpen.

— Volgens de *Presse*, heeft eene Engelsche maatschappij bij den koning van Siam concessie aangevraagd, tot doorgraving van het schiereiland Malacca, en wel ter bespoediging der vaart van Indië op China. Olschoon het zich nu wel niet laat aanzien, dat deze vorst spoedig geneigd zal zijn om toe te geven, dat zijne staten door een Engelsch kanaal van elkander worden gescheiden, zoo gelooft de *Presse* toch, dat er geene bedenking tegen ingebragt zoude worden, indien de aanvraag door eene Fransche maatschappij wierd gedaan. Het blad voegt er nog bij, dat men zich te Parijs met dit ontwerp ernstig bezig houdt.

— In den *Industriel de Saint Germain*, wordt de inhoud medegedeeld van een brief, uitgaande van de gezamenlijke officieren van verschillende regimenten, blijkbaar met het doel, om den heer Hyène te regtvaardigen en tevens tusschen dezen en het geheele leger eene soort van solidariteit te vestigen. Intusschen zijn er ook nog brieven bij den *Figaro* ingekomen, die bij den regter van instructie zijn gedeponeerd, en waaruit blijkt, dat de levendige indruk, dien het feit zelf in het algemeen op het leger heeft te weeg gebragt, nog vooreerst niet verflaauwd is. Ook wordt er nog gesproken van een ander schrijven, aan hetwelk evenwel geene publiciteit zou worden gegeven, en dat van den eersten tegenstander van den heer de Pène uitgaat, als eene verklaring van adhaesie aan de zaak van den wapenbroeder, wiens handelwijze overigens niet zoo onberispelijk is geweest als de zijne. Hoe men het intusschen moge opvatten, de brief der gezamenlijke officieren kan in de gegevene omstandigheden niet het gewenschte uitwerksel hebben, omdat daarin juist datgene wordt bevestigd, waaromtrent de algemeene opinie met alle regt eene niet geringe verontwaardiging heeft uitgedrukt, namelijk de vuistslag, dien de heer Hyène zijne tegenpartij op het voorhoofd heeft toegebragt. Bovendien wordt er in bevestigd, dat de heer Hyène, niettegenstaande eene regtmatige bedenking van een der getuigen, te goed gebruik had weten te maken van het voordeel, hetwelk hij bezat door zijne meerdere ervarenheid in de schermkunst, om welke reden hij den heer de Pène nog had aangeboden, om het liever met de pistool af te doen. Eindelijk wordt er nog in bevestigd, dat de dubbele stoot, naar men zegt, op het oogenblik, toen de degen den heer de Pène reeds uit de hand was gevallen, werkelijk is toegebragt. Doch wat zich bovenal nog ernstiger laat aanzien, is de in den brief opgeworpen bewering, dat de heer de Pène verpligt was, zich ter beschikking te stellen van al de tweede luitenants van het leger, welk beginsel, in den strengsten zin toegepast, eigenlijk niets anders zou zijn dan een doodvonnis.

De officier, die den heer de Pène gewond heeft, is op last van den minister van oorlog voor drie maanden in arrest genomen.

Men verneemt, dat een werkman, die te hulp was geroepen, om den heer de Pène, na den ongelukkigen afloop van zijn duel, te helpen wegdragen, met een zeker voorkomen van nieuwsgierigheid den heer Hyène naderde, blijkbaar om de knoopen van diens uniform naauwkeurig van nabij te zien. Op de vraag: "wat wilt gij?" hem door dien officier op een barschen toon toegevoegd, gaf de eenvoudige werkman bedaard ten antwoord:

"Och, niets! Ik wil alleen het nommer zien, om te weten, van welk regiment *twee* officieren zich vereenigen, om *één* persoon te vermoorden." Waarlijk, echt karakteristiek!

— *Parijs,* 2 Junij. Men verzekert, dat de cabinetten van Frankrijk en Engeland besloten hebben, gemeenschappelijke pogingen bij de Zweedsche regering te doen, om haar tot eene gunstiger stemming ten opzigte van de vrijheid van godsdienst te bewegen. Reeds moet Frankrijk het initatief daartoe genomen en de onverdraagzaamheid sterk afgekeurd hebben, waardoor achtenswaardige familiën wegens het omhelzen van het katholieke geloof verbannen zijn. Het schijnt zeker, dat de baron Hochschild, zoon van den vorigen gezant te Londen, tot Zweedsch ambassadeur bij het hof der Tuileriën benoemd is.

— Op het voorbeeld van Engeland, is het Fransche gouvernement van plan, de kusten in staat van verdediging te stellen; de noodige orders daartoe zijn reeds gegeven. Men zal de batterijen onderzoeken en ze herstellen. Overigens is het slechts eene voorzorg zonder eenig plan, en dient het alleen, om den vrede nog meer te verzekeren.

— De regtbank van koophandel zal eerstdaags over een eisch van schadevergoeding moeten oordeelen, tusschen zekeren Benigne T. en een der spoorweg-maatschappijen. De zaak komt hierop neder: De heer T. zou in het huwelijk treden met een zeer rijk meisje, dat vroeger met een officier verkeerd had. De corbeille, die te Parijs besteld was, werd op den behoorlijken tijd afgezonden. Toen de kist, waarin het vrij kostbare geschenk van den bruidegom, zijne bestemming bereikt had, werden alle familiebetrekkingen en vrienden der bruid uitgenoodigd, het te komen bezigtigen. De kist werd met zekere plegtigheid opengedaan, en aan de blikken der nieuwsgierige bruid en hare vriendinnen vertoonde zich. . een militaire uniform. De bruid hield dit voor eene zinspeling op haar vorig engagement en dus voor eene beleediging, en zond den uniform aan den bruidegom terug, maar gaf hem tevens ook den zak. Bij nader onderzoek bleek, dat bij toeval de adressen van twee kisten waren afgeraakt; de eene kist bevatte den uniform, de andere de corbeille, en bij het opplakken waren die adressen verwisseld. De bruid was met die opheldering echter niet tevreden, en thans vraagt de

ex-bruidegom schadevergoeding voor het verlies van den bruidschat.

— Het verbod aan de Belgische *Indépendance*, om in Frankrijk te verschijnen, zal door nieuwe maatregelen gevolgd worden. De *Kölnische Zeitung* en de *Times* zullen ook geweerd worden.

Parijs, 3 Junij. Sedert lang waren de belangrijke Amerikaansche republieken Nicaragua en Costa Rica oneenig. Thans is de verzoening tot stand gekomen, door tusschenkomst van den heer Felix Belly, gewezen redacteur van *le Pays*, en daarbij is, ten behoeve van een parijschen bankier, afstand gedaan van een kanaal tusschen de rivier San Juan en het meir van Nicaragua. Het spreekt van zelf, dat deze afstand bij het cabinet van Washington misnoegen zal verwekken. De heer Belly is echter met geenerlei officiëel karakter bekleed, en dus rust op het fransche bewind geen de minste verantwoordelijkheid.

— Te Marseille is niet de kaïmakan van Moldavië, maar zijn vader, de 92jarige vorst Vogoridès, aangekomen. Deze grijsaard is prins van Samos en heeft zich naar Frankrijk begeven, om de geneesheeren over zijne gezondheid te raadplegen en de baden van Vichy te gebruiken.

— De staking van het werk der arbeiders te Romorantin krijgt een ernstig aanzien en dreigt iets of wat van zulk een tooneel te Preston in Engeland te worden.

Parijs, 3 Junij. Het zal u niet onbekend zijn, dat er weder geruchten zijn verspreid, betreffende een aanslag op het leven des keizers. Zie hier wat ik uit goede bron dienaangaande heb vernomen. Voor drie of vier dagen is hier een telegrafische dépêche van het belgische bewind ontvangen, houdende waarschuwing, dat reizigers van een verdacht voorkomen van Londen naar Parijs waren vertrokken; de belgische regering was door haren gezant bij het britsche hof hiervan onderrigt geworden, en deze vermoedde, dat de gesignaleerde personen nieuwe en zeer gevaarlijke vernielingswerktuigen bij zich hadden. Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, dat ten gevolge van deze belgische dépêche talrijke inhechtenisnemingen zijn bewerkstelligd, en van daar het gerucht van een complot, dat wel is waar misschien is opgevat, maar waaraan geen het minste begin van uitvoering kon worden gegeven. Aan de fransche bladen is het verboden geworden, er een enkel woord van te zeggen, en als naar gewoonte strekt dit zwijgen slechts tot overdrijving van de mondelinge vertellingen der nieuwskramers. De regering heeft zich overigens niet bepaald met het opleggen van het zwijgen aan de dagbladen, maar daarenboven op den post al de brieven geopend, voor het buitenland bestemd, en al dezulken, waarin van de geruchten van een aanslag werd melding gemaakt, zonder dat zij bepaald werden gelogenstraft, zijn niet verzonden. Verscheidene bladen hebben dus zeer zeker hunne parijsche correspondentiën niet ontvangen. (*Inderdaad werd in het nommer van eergisteren der* Indépendance Belge, *van het uitblijven harer voornaamste correspondentiën melding gemaakt.*

— Er zijn geruchten in omloop, betreffende een nieuwen aanslag op 's keizers leven, die voor eenige dagen zou zijn beproefd. Naar men zegt, zijn nieuwe complotten ontdekt, en op de italiaansche grenzen door de fransche tolbeambten moordtuigen in beslag genomen, die aan de bommen van Orsini herinneren; voorts zou de sardinische politie aan de fransche politie hebben kennis gegeven van de aankomst te Parijs van zes personen, die misdadige voornemens hadden; van deze personen zouden vier in hechtenis zijn genomen, terwijl men de twee overigen op het spoor zou zijn. Hoewel in de officiële kringen die geruchten worden tegengesproken, hebben zij echter ongerustheid en spanning te weeg gebragt.

Volgens een andere lezing is het gerucht ten eenenmale valsch en ontstond het door het volgende voorval: Lord Henry Seymour had een nieuw rijtuig gekocht, dat vooraf zou geprobeerd worden, weshalve men zich door de barrière van Fontainebleau naar een stuk grond begaf, dat de lord daar bezit. In het rijtuig zelf bevonden zich metalen buizen, om er meer zwaarte aan te geven. De bedienden van den lord maakten de commiezen op deze buizen opmerkzaam, ten einde bij hunne terugkomst geen inkomend regt te moeten betalen. De buizen kwamen den commiezen echter verdacht voor, en na kort beraad kwamen deze op het denkbeeld, dat zij met kruid gevuld en voor Fontainebleau bestemd konden zijn. Zij sloegen alarm, en toen het rijtuig van lord Seymour terugkwam, was de politie gewaarschuwd; de bedienden van den lord werden in hechtenis genomen, en hoezeer zij weldra de vrijheid herkregen, verspreidde zich overal het gerucht, dat te Fontainebleau een nieuwe aanslag op het leven van den keizer was beproefd.

Lyon, 6 Junij. Heden middag is het laatste bedrijf van het treurig drama, in den avond van den 1 Januarij te Montbrison begonnen, afgespeeld.

De luitenant de Mercy werd te half twaalf uren voor den krijgsraad gebragt. Hij vernam er de kennisgeving van de verzachting zijner straf; daarna werd hij op het plein Bellecour geleid door een peloton, dat door een officier gecommandeerd en voorafgegaan en gevolgd werd door gensdarmes te paard. Detachementen van het leger van Lyon waren op het plein geschaard, in de orde, die gewoonlijk bij strafparades gevolgd wordt.

Te twaalf uren werd de veroordeelde geplaatst voor het front van een bataillon van zijn regiment, dat met vaandel en muzyk van het kamp van Sathonay gekomen was. Dit bataillon breidde zich in slagorde aan de westzijde van het plein uit.

Na de lezing van het vonnis, rukte een sergeant de épauletten van de schouders des veroordeelden en wierp ze voor zijne voeten; daarna brak hij zijn sabel, die een gendarme gedragen had, en waarvan de stukken hem eveneens voor de voeten werden geworpen. De knoopen van den jas werden eindelijk mede afgerukt en ter aarde geworpen. Toen de sergeant de épaulet aanraakte, bragt de heer de Mercy er zijne hand aan, als om haar te verdedigen, met een snel en zeer krachtig gebaar.

Een ander soldaat hoorde zijn vonnis aan, en daarna had het défilé voor het peloton der veroordeelden plaats.

Na het défileren werd de heer de Mercy naar de gevangenis van St. Joseph gebragt, te midden van eene tallooze menigte nieuwsgierigen, die zonder ophouden zich vernieuwde op den langen weg van het plein de la Charité en de kaaijen der Rhone, en waarmeê de zes gendarmes van het escorte en het peloton fusiliers groote moeite hadden, om ze tegen te houden.

De houding van den veroordeelde was kalm, zijn jeugdig uitzigt en goed gelaat gaven des te snijdender de herinneringen terug, die opgewekt werden door de verschillende tooneelen dezer treurige zaak, die in de jaarboeken van het krijgsregt gerucht zal maken.

DUITSCHLAND.

Weenen, 1 Junij. Met betrekking tot de Montenegrijnsche kwestie, is het nog niet uitgemaakt, of de commissie zich ook met de souvereiniteitskwestie zal bezig houden. Rusland en Frankrijk zijn er voor, dat de Porte de onafhankelijkheid van Montenegro, voor zoo ver het oude gebied betreft, en de suzereiniteit des sultans omtrent het nieuwe, bij het vorstendom te voegen gebied zal verklaren. Voor het laatste zouden de Montenegrijnen eene zekere schatting aan den sultan moeten betalen. In den jongsten tijd werd ook weder Weenen genoemd als de zetel der commissie. Engeland en Pruissen staan in deze kwestie meer aan de zijde van Oostenrijk.

— Naar men van welonderrigte zijde verneemt, is het niet de gemengde commissie voor de scheepvaart op de Elbe, die zich met de opheffing der Stade-tollen zal hebben onledig te houden; maar door de daarbij geïnteresseerde regeringen zullen weldra daarover de noodige onderhandelingen met Hanover geopend worden.

— Het opperbevel over het 10de legercorps der bondstroepen zal aan den hertog van Brunswijk opgedragen worden. Het Holstein-Lauenburgsche contingent schijnt wel geen deel aan de manoeuvres te zullen nemen.

— Verscheidene Duitsche bladen willen weten, dat nog in den loop van dezen zomer door de tolverbondsstaten met Pruissen nieuwe onderhandelingen zullen worden aangeknoopt, ter regeling der kwestie wegens de toelating hunner banknoten. De behoefte eener schikking van dien aard wordt algemeen in Duitschland gevoeld.

— Men verzekert, dat de officieele acte, waarbij prins Albert afstand heeft gedaan van zijne erfelijke regten op het hertogdom Koburg ten behoeve van zijn tweeden zoon, te Koburg geteekend is. Men weet, dat de regerende hertog van Saxen-Koburg geene kinderen heeft, en dat prins Albert, prins-gemaal van koningin Victoria, de naaste bloedverwant van vaders zijde, Engeland niet mag verlaten. Daar het moeijelijk zoude zijn, om toetestaan, dat zijn oudste zoon, de prins van Wallis, die tot den Engelschen troon geroepen wordt, ten zelfden tijde regerend hertog van Koburg en Gotha werd, heeft men raadzaam geoordeeld, den tweeden zoon des prinsen te verkiezen, om dien kleinen staat te regeren. De jonge prins zal spoedig te Berlijn komen en eenigen tijd in Duitschland blijven, om zich voor de plaats, die hij als Duitsch vorst zal innemen, voor te bereiden.

— Volgens brieven uit Weenen van den 2den Junij, wordt baron de Prokesch, gezant van Oostenrijk, den 6den van Constantinopel aldaar verwacht, waarheen hij bijna onmiddelijk zal terugkeeren, om zijn post te hervatten. De vraag, of de kwestie van Montenegro door bijzondere commissarissen of door de erkende gezanten bij de Porte zal behandeld worden, is beslist. De conferentien zullen te Constantinopel, onmiddelijk na de terugkomst van baron de Prokesch, tusschen de gezanten der groote mogendheden gehouden worden. Men verneemt, dat de opening der conferentien den 2den Junij zal plaats hebben.

De ernstige vraag is te weten, hoe men de betrekkingen der suzereiniteit regelen zal. Naar 'tgeen men zegt, zouden de mogendheden het eens zijn, om prins Danielo te raden, de suzereiniteit van de Porte over het district Grahovo, dat zij hem afgestaan heeft, te erkennen; maar van den anderen zal de meerderheid der mogendheden niet toestemmen in zulk een opperheerschappij, als de Porte die begrijpt. Men zal waarschijnlijk het voorstel doen, dat er geen Turksche bezetting in de Montenegrijnsche districten gelegd mag worden.

—Men schrijft uit Berlijn aan de „*Keulsche Zeitung*."

Het geneeskundig consult betrekkelijk den koning heeft plaats gehad, maar wij kunnnen de resultaten nog niet met zekerheid opgeven. De waarschijnlijkste lezing is, dat de geneesheeren geen beter behandeling zouden weten, dan die tot dusver gevolgd is, namelijk rust en onthouding. In den laatsten tijd is de genezing des konings niets gevorderd; sedert eenige dagen heeft zich geene min gunstige verandering bij hem geopenbaard. Eene zekere verslapping is gevolgd op den staat van overspanning, waarin hij verkeerde. Een verplaatsing zou in gelijke omstandigheden wenschelijk zijn; maar deze maatregel is ernstig genoeg, want hij kon eene crisis ten gevolge hebben, waarvan de gevolgen noodlottig konden zijn. De lange wandeling, die de koning dagelijks 's morgens na zijn ontbijt te half tien doet, wordt dikwijls tot aanmerkelijke afstanden uitgebreid. Op deze wandelingen is de koning altoos vergezeld door een adjudant van dienst. Hij gaat in een eenvoudigen militairen rok uit, met een policiemuts op het hoofd en een stok in de hand, altoos tweemaal daags, 's morgens en 's namiddags ten 5 uren, houdt op, om de vervraaijingen te zien, die men aan het kasteel van Sans-Souci maakt, en om met bekenden te spreken, die hij op zijne togtjes ontmoet. Alleen schijnt hij zich de namen van plaatsen en personen moeijelijk te kunnen herinneren.

— Men schrijft uit Berlijn, van den 4den Junij:

Het gerucht, dat de hertog van Braband, met zijne reis naar Duitschland, ten oogmerk had, om de hand van de jongste dochter des konings van Saxen voor den graaf van Vlaanderen te vragen, heeft zich niet bevestigd. 't Wordt zelfs formeel tegengesproken. Daarentegen is het zeker, dat de inspectie van de vestingwerken van Posen, van Stettin en van Dantzig en de herhaalde conferenties met den generaal de Brese Winiary hebben plaats gehad, met het oog op de versterkingen van Antwerpen, daar deze stad omringd zal worden door afzonderlijke forten, op de wijze van de Pruissische vestingen. De generaal de Brese is zeer met dit stelsel ingenomen. Men weet, dat Posen, wier versterkingswerken hij bestuurd heeft, dergelijke afgezonderde forten be[…] waarvan het grootste den naam draagt van de Wi[…] naar de plaatse, waar het werd opgerigt. Deze naa[m] bij dien des generaals gevoegd, toen de koning hem, […] jaren geleden, bij gelegenheid van zijn jubilé van 50j[…] dienst, tot den adelstand heeft verheven.

ZWITSERLAND.

Bern, 2 Junij. De dezer dagen nieuw benoe[mde] groote raad van Bern heeft tot haren voorzitter den Niggeler, lid van de liberale partij, en tot onderv[oor]zitter den heer Kurz, van de behoudende, benoemd.

De groote raad is zamengesteld uit 111 liberale[n en] 95 conservatieven.

De groote raad van Zürich heeft den regerings[…] dent Dr. Zehnder, met 113 van 198 stemmen, tot […]zitter gekozen.

ITALIE.

Turijn, 4 Junij. Vrijdag jl. heeft ook de senaat m[et …] tegen 50 stemmen de wet aangenomen met betrek[king] tot de zamenzwering, de verdediging van den polit[ieken] moord en de hervorming van de jury.

SPANJE.

De koningin van Spanje wordt, den 10den […] van hare reis naar de kusten der Middellandsche […] terug verwacht. Men schrijft uit genoemde stad, […] deze terugkomst gekenmerkt zal worden door eene […]ziging in het ministerie, die naar men zegt, noch […] president van den ministerraad, den heer Isturitz, […] den nieuwen minister van binnenlandsche zaken, […] heer Posada-Hervera, zal raken. Laatstgenoemde […] bij gelegenheid van de verkiezingen voor de provi[nciale] staten, eene circulaire openbaar gemaakt, die hem […] tot eere strekt. De vrijzinnigste administrative gro[nd]ginselen zijn daarin ontwikkeld, gematigdheid w[ordt] aan alle autoriteiten aanbevolen; 't is hun verbode[n …] veel regtstreeks aan de verkiezingen deel te nemen […] men laat aan de wijsheid der bevolking de keus […] zijne gewestelijke representanten over.

TURKYE.

De *Ost.-Deutsche Post* zegt, dat er den 2[…] Mei een bloedige botsing tusschen de christenen […] Turken, op Bosnisch grondgebied, heeft plaats g[ehad.] » Het gevecht, zegt het blad, is digt bij de Tur[ksche] dorpen Jeserska en Ivaiska voorgevallen, en heeft […] scheiden uren met veel verbittering geduurd. De […]tenrijksche grens-compagnien kwamen onder de wa[pens] om hunne grenzen te verdedigen en legden ze niet […] voor de rust in de nabuurschap hersteld was. […] weet nog geen nadere bijzonderheden.

— De reeds sinds verscheidene jaren hangende k[wes]tie over de grensscheiding op sommige punten tus[schen] Turkije en Perzie, is eindelijk, ten gevolge van de […]rige onderhandeling van Ferouck-Khan te Constantin[opel] beslist. Eene overeenkomst, die de moeijelijkheden, […] omtrent dit punt bestonden, regelt, moet den 2[…] Mei geteekend zijn.

AMERIKA.

In de nog steeds voortdurende worsteling tus[schen] *Baez* en *Santa Anna*, te St. Domingo, heeft een […] laatste batterijen, door den tweeden opgeworpen, […] tegen de belegerde hoofdstad te spelen, bij toeval o[n]zettelijk, verschillende vreemde schepen getroffen, die […] in de haven bevonden. Ten gevolge van dezen o[n]wachten aanval, is een Sardinisch schip bijna gezo[nken,] een Fransch schip heeft averij gekregen en de k[…] Emilia is door twee of drie kogels getroffen. De […]dinische, de Fransche en de Spaansche consuls he[bben] oogenblikkelijk een beklag opgemaakt, dat zij aan de[n] regerenden en aan den belegerden generaal hebben g[…]den, opdat, welke ook de uitslag der worsteling […] zijn, de overwinnaar de noodige reparaties bekostig[e;] hebben ook hun gouvernement verwittigd van […] gebeurd was. Het Sardinisch gouvernement heeft […] toen tot het Spaansche gewend, met uitnoodiging, […] met hem te vereenigen, om een beter voldoening […] eischen, en de minister te Madrid, die zich reeds met […] zaak bezig houdt, heeft den kapitein-gouverneur-ge[neraal] bevolen, de noodige middelen beschikbaar te stellen, […] behoeve van den Spaanschen consul te St. Doming[o.]

KAAP DE GOEDE HOOP.

District Aliwal Noord, 3 April 1858. De B[…] oorlog is gedurende eenige weken geleden het alge[meen] onderwerp van gesprek, en wij allen hebben onze […] gehad, voor hetgeen welligt het gevolg zoude zij[n van] de lang verwachte worsteling. Tot op heden ec[hter] hebben wij maar van weinig gebroken hoofden o[f …]nen gehoord, en zoo ver als ons narigt gaat, is er […]nig kans, dat de oorlog immer tot die hoogte van […] vergieting en geheele uitdelging van een van beide […]tijen zal komen, en ik denk gerustelijk te kunnen […]gen, dat zelfs de beste vrienden en bewonderaars van B[…]moed, zoo niet reeds, dan toch weldra zich over hem […] men zullen.

Tot op heden hebben wij slechts van ligte geve[chten] gehoord tusschen Bushuli en de Boer-commando no[…] den voet van "Vechtkop" op den 27 ll. en, op den […]gen van den 28sten, hoopten de Boeren den vijand in […] magt op den top van dezen berg te ontmoeten, m[aar tot] teleurstelling van ons allen was hij gedurende den […] gevlugt en het eenigste genoegen, dat zij hadden, […] om de twee steenen huizen van het opperhoofd […] onnoembaar aantal verlaten hutten te verbranden; […] welken tijd wij alleen vernomen hebben van hunne […] voor de Boeren, en een voortdurend verbranden […] hutten, de rook waarvan thans het eenigste teeken is […] de rigting, waarin de aanvallende burgers trekken. […] eenigste ongeval aan den kant der burgers is één […] en paard in het been getroffen—een van de vrijwilli[gers] uit dit district. Men zegt, dat verscheiden groote […]sas van Kaffers te paard, zich op den eersten dag der […]vallende operatien vertoond hebben, maar geen moed […] noeg hadden om handgemeen te worden. Er loopt […] gerucht, dat Bashuli over de Kornet Spruit gevlugt […] en zijn vee naar de Bergkloven van de Oranjerivie[r …] gedreven; en heden hoort men nu en dan het ge[…]

hut, en ook het verbranden van hutten aan de zijde van de Langeberg nabij Umhali's, en de tusschen Kornet Spruit en Oranjerivier verkee- groote onrust. Ten gevolge waarvan men zegt, , die aan deze zijde van de Oranjerivier woont, aan de andere zijde gelast heeft, om hun vee te drijven naar deze zijde en zij drijven hetzelve de Rivier aan deze zijde in den Draakberg, en rosis eigen vee wordt in diezelfde rigting gedre- voorhoede van het trekkee is nu aan de T' sitza den berg, zoo dat ik denk, dat het niet onwaar- is, dat de Boeren het gemakkelijk zullen vinden, Taba Bosio te gaan nemen. Ik denk echter, dat oude om genade zal smeeken, lang voor dat de aan- magt zoo ver in zijn land dringt. Ik denk het , dat wanneer zij in het hart van het land ko- zij weinig meer tegenstand zullen ontmoeten en n denk ik, dat zulks gering zal zijn, daar de in- hunne bedreiging niet in den aanvang hebben men, zullen zij nu het leger der Boeren niet ofd kunnen bieden; zij hebben alle op Bushuli ge- en groote dingen van hem verwacht, en nu zeg- , dat de Boeren de overhand hebben en dat hun niet met de blanken vechten wil.

zijn tamelijk rustig op onze grens. Een week waren er verscheiden gevallen van paarden diefte, edert den aanvang van de operatie van de Com- hebben wij van geene diefstallen vernomen; mog- echter beginnen, dan hebben wij Commandant an de Inlandsche Reserve, met omtrent 40 zijner volgelingen, die hen spoedig op de hielen zal ogten zij op paarden of veediefte uit zijn. Er zijn den geruchten van de Windberg Commando onder , maar wij hebben geen authentiek narigt kun- komen. Er loopt een gerucht, dat er een grooter heeft plaats gehad met Molako en de Inlandsche ando verslagen is geworden, en dat het geheele land in een staat van vrees en beving verkeert.—*E. erald*, 9 *April*.

Men leest in den *Zuid-Afrikaan*, van 28 April: De volgende extracten zijn getrokken uit de Bloemfon- Courant van den 9 April, ll. Maandag avond n post ontvangen. De post van gisteren heeft geen nieuws gebragt. Eenige verdere bijzonderheden, ivate brieven medegedeeld, zal men mede hieronder vinden:—

ste Verrigtingen der Commando thans in Basu- .—Uit gebrek aan tijd zijn wij verpligt, om slechts ttreksel van het jongst rapport van het Commando, rd Langeberg, 5 April, te publiceren:

p den 3 April ll. is een Commando van 650 man rokken, ten einde den vijand te achtervolgen.—Toen e aan de andere zijde van de plaats »De Hel" ge- was gekomen, en daar van de Kaffers eenige had afgenomen, werd een bevel gegeven om in lager te trekken. Toen men dit voornemens was, men een der commandos van de Kaffers, omtrent an sterk, aanrukken. Veldkornet Pienaar (die in plaats van Commandant Van der Walt was, welke ongesteldheid verhinderd was het commando bij te) gaf toen bevel op te klimmen. 30 man zijn toen gemelden veldkornet zamen gejaagd, welke deze Kaf- hebben verdreven tot bij een ander Kaffer-commando. tweede commando heeft, nadat onze manschappen e schoten hadden afgevuurd, storm gejaagd, waarop menschen retireerden; geen 600 schreden verder echter, Kaffers waren onder deze 30 man, waarvan 16 d, 1 zwaar gewond en 3 ligter gewond werden. De menschen in het gevecht zijn toen geretireerd een aanliggende kop, van waar zij weder zijn be- n te vuren.

erzelfder tijd is het commando onder prov. Com- and H. Smit bijgekomen, en deze heeft alstoen 40, waaronder eenige der manschappen van Com- danten Van der Walt en Ackerman, de Kaffers jaagd en ze uiteen gedreven. De Kaffers hebben deze menschen ook weder storm gejaagd, doch zijn verlies terug geslagen. Dit is het laatste gevecht, zij tot nog toe gehad hebben. Het wordt gezegd, Letsea met zijn commando ook hierbij tegenwoordig was.

"Het getal der gedoode Kaffers, dat geteld is, bedraagt , alsmede een blank persoon, die in hunne gelederen vocht; 620 beesten, 874 schapen en bokken en 27 paar- zijn op den vijand veroverd.

CHINA.

De *Examiner* van den 8sten Mei deelt een kort maar belangrijk verslag mede van de werkzaamheden der geo- graphische maatschappij, in hare vergadering van den sten April.

Het voornaamste onderwerp van beraadslaging was even rijk aan stof, als gewigtig, niets minder name- lijk, dan het Chinesche rijk, dat twaalfmaal den om- vang heeft der Britsche eilanden, met meer dan twaalf maal grootere bevolking.

De spreker was de heer Lockart, een zendeling, die tevens geneesheer is. Zijne schoone rede doelde hoofd- zakelijk op de twee groote stroomen, die China van het westen naar het oosten doorsnijden; de Hwang-Ho, of gele rivier, die het noordelijkste loopt, en de Yang- Che-Kiang, de zuidelijkste. Ofschoon van niet te ont- kennen nut, is de eerste toch niet zoo belangrijk als de laatste. Het is een monster van rusteloosheid en woe- ling. De ruwe dijken, die de Chinezen hebben aange- legd, houden het water soms twaalf voeten boven de oppervlakte, en kunnen dikwijls tegen zijne kracht geen weerstand bieden, zoodat de omstreken, bij zware vloeden, geheel overstroomd worden, en de bevolking met man en muis daarbij omkomt.

De Hwang-Ho vereischt een gouverneur voor zich zelve, en zuigt een aanzienlijk gedeelte der landelijke in- komsten op. Thans, door de armoede der schatkist aan haar lot overgelaten, heeft die rivier het goed gevonden, zich een anderen uitweg naar zee te banen, niet, zoo als zij jaren lang gewoon is geweest, in de Gele zee, op 34 graden breedte, maar in de golf van Pichili, vier graden noordelijker. De tegenwoordige keizer van China klaagt slechts over twee grieven in de administratie in zijn rijk, die hij niet bedwingen kan, te weten: de » gele rivier en de barbaren". Maar het punt, waarom de geheele aardrijkskunde van China zich beweegt, is de Yang-Che-Kiang, of men het uit een physisch, uit een civiel, of uit politiek oogpunt beschouwt. Zij is de grootste rivier der oude wereld, en overtreft elke rivier in Azie in nut zoowel als in omvang. Deze stroom heeft eene lengte van 2800 mijlen, en op 200 mijlen van zijne monding, hebben de Engelsche oorlogschepen voor Nankin nog genoegzaam diep water gevonden.

De ontzaggelijke strook lands, die deze rivier besproeit, omvat eene uitgestrektheid, die een vijfde grooter is dan de Britsche eilanden, en er is eene bevolking van 100 millioen inwoners op die oppervlakte, hetgeen gelijk staat met de bevolking van Frankrijk, Duitschland en de Britsche eilanden te zamen.

Met dien vloed vergeleken, is de Nijl slechts een vliet en de Donau een riviertje: zelfs de Ganges wordt klein bij die vergelijking. Zonder de Yang-Che-Kiang zoude China niet zoo beschaafd zijn als het is; want aan hare oevers werden de ruwe hiëroglyphen, het papier, de boekdrukkunst, het porcelein en het gebruik van de thee uitgevonden.

Bijna op dezelfde breedte liggende als Egypte, levert de vlakte van Yang-Che-Kiang ook hoofdzakelijk rijst en tarwe op, en wanneer de bevolking even zoo veel consumeert als wij, dan moet de opbrengst van boekweit alleen, (de uitvoer niet eens medegerekend), 100 millioen quarters bedragen, hetgeen vijfmaal de opgegevene consumptie van dat artikel in het Vereenigde koningrijk uitmaakt. Van vezelstoffen zijn zijde en katoen de voornaamste: de eerste eene chinesche uitvinding, die reeds drie duizend jaren oud is, de laatste uit Indië overgebragt.

In alle voortbrengselen van het land, die door handenarbeid goedkoop bewerkt worden, overtreft China de geheele wereld; daarvan zijn thee en zijde de beste bewijzen.

Uitheemsche artikelen, zoo als katoen en koren, zijn niet zoo voordeelig te bewerken, wijl men daarbij machinerien moet bezigen. Al de nuttige en kostbare metalen zijn voortbrengselen van het land, dat door de Yang-Che-Kiang besproeid wordt, en de opbrengst van zilver, is waarschijnlijk grooter dan in Amerika; want het zilver is niet alleen de hoofdmunt van de 360 millioen inwoners van China, maar China heeft sedert onheugelijke tijden ook zijne buren van dat geld voorzien, terwijl dat rijk bovendien jaren lang circa 2,000,000 p. st. per jaar naar Europa en Britsch-Indie heeft uitgevoerd.

Nog belangrijker is evenwel voor ons de steenkool, die er in overvloed is, en door de Chinezen bewerkt wordt, die van aard niet ongeschikt voor mijnwerken zijn.

Het verslag van den heer Lockart gaf aanleiding tot belangwekkende discussien tusschen dien heer en den vermaarden reiziger, kapitein Collinson, die de rivier zelf van hare monding af tot aan Nanking heeft opgenomen en onderzocht. Verder namen aan de gewigtige overwegingen deel: kapitein van Sittart, die zeer goed met de Yang-Che-Kiang bekend is en op de kust van China eene groote rooervloot met hare 5000 desperado's heeft vernield; de heer Alcock, Britsch-consul, laatst van Shanghae, thans van Canton, een man van buitengemeen oordeel en gezond verstand, een Amerikaansch heer, wiens naam wij niet hebben kunnen te weten komen, doch die uitvoerige mededeelingen deed omtrent Chinesche landverhuizers naar Californie en elders; de heer John Crawford, een oud Indisch ingezeten, schrijver van verschillende werken over Indië, en meer anderen. De heer Crawford haalde, als een bewijs van China's geschiktheid voor buitenlandschen handel, de zijde aan. Veertig jaren geleden werd daarvan jaarlijks 200,000 pnd. uitgevoerd. In 1830 leverde China 500,000 pnd. aan Engeland alleen, en in 1857 was dat bedrag reeds tot 10,000,000 pnd. geklommen, en dus in veertig jaren vijftigmaal grooter geworden. De heer Crawford kon de thee mede als een bewijs aangevoerd hebben, want ons verbruik alleen is, in den tijd van twintig jaren, van 30,000,000 pnd. tot ruim 86,000,000 pnd. toegenomen.

In die verhouding is ook de invoer van zijde en thee in Nederland, Frankrijk en vooral in Amerika toegenomen. Van bovengenoemde twee artikelen kan de uit China uitgevoerde hoeveelheid in het laatste jaar niet minder dan 20,000,000 p. st. waard geweest zijn, eene som, die, wij zijn er van overtuigd, den buitenlandschen handel van het Romeinsche rijk ten tijde van Augustus verre overtreft, toen zijde hare zwaarte aan goud waard was, en thee even zoo weinig bekend was als tabak.

Daadzaken, als de bovengenoemde, bewijzen de waarde van den Chineschen handel, en duiden de belangrijkheid aan der onderhandelingen, die op dit oogenblik door graaf Elgin worden aangeknoopt, om dien handel uit te breiden.

LETTERKUNDE.

Cardinaal Mezzofanti.

De *Examiner* van den 8sten deelt eenige belangrijke bijzonderheden mede, uit het werk van den heer C. W. Russell, D. D. President van het collegie van St. Patrick, getiteld: Het leven van Cardinaal Mezzofanti, met inleidend overzigt van beroemde taalkenners, zoowel van vroegere als van latere jaren.

Een kostbaar artikel van den heer Watts, van het Britsche Museum in de *Verhandelingen der Philologische Maatschappij*, en een artikel van Dr. Russell in een der laatste nommers van de *Edinburgh Review*, zijn tot nog toe de beste levensbeschouwingen van den grootsten taalkenner der wereld, den cardinaal Mezzofanti, en Dr. Russell heeft er een boekdeel van gemaakt.

De Cardinaal was het wonderlijkste voorbeeld van 's menschen bevattelijkheid, om talen te leeren.

Hij schreef niets, en was geen diepe denker. Alleen zijn geheugen kwam hem gedurig te stade, en hij herinnerde zich alles, wat hij in de verschillende talen gelezen had.

Hij was zedig, beminnelijk, dood goed, getrouw aan den paus; maar, behalve in zijn werkkring als priester en weldoener der menschheid, heeft hij niets bijzonders gedaan.

Hij vulde zijn hoofd slechts, en maakte daarvan een wonder, dat men niet zoude gelooven, indien er niet de meest overtuigende bewijzen van bestonden. Mezzofanti is reeds tien jaren dood, en de meeste zijner kennissen zijn niet meer; maar er zijn er nog genoeg in leven, die getuigenissen omtrent hem kunnen afleggen; en dan bestaan ook nog de in het licht verschenen aanteekeningen van reizigers, die hem in Rome of Boulogne hebben opgezocht. Het werd tijd, die bijzonderheden der vergetelheid te ontrukken, en die moeite heeft Dr. Russell zich getroost. Over de geheele wereld zijn menschen verstrooid, die Mezzofanti in zijne geliefkoosde studie gekend hebben. Met eenigen hunner, die niet te ver af woonden, heeft Dr. Russell zich over den Cardinaal onderhouden, en zelfs eenige levende Europesche geleerden hebben gewigtige bijzonderheden omtrent hem medegedeeld. De talen en tongvallen, waarvan de Cardinaal zich meester gemaakt had, worden op de volgende wijze gerangschikt:

I. Talen, dikwijls op de proef gesteld, en met buitengewone naauwkeurigheid gesproken: Dertig in getal.

II. Vlug gesproken, maar niet genoegzaam beproefd: Negen talen.

III. Zelden, en niet zoo naauwkeurig gesproken: Elf talen.

IV. Onnaauwkeurig gesproken; enkele zinnen en spreekwijzen: Acht talen.

V. Uit boeken geleerd, maar denkelijk niet gesproken: Veertien talen.

VI. Tongvallen, of bijzonderheden daaromtrent: De lijst bevat de tongvallen van tien talen; zeven van het Fransch, zes van het Italiaansch, vijf van het Duitsch, vier van het Arabisch, enz.: te zamen een geheel uitmakende van acht en dertig tongvallen.

Deze talenten verganderde hij, om eenen buitengewonen verslindlust voor dergelijke kundigheden te verzadigen. Toen Mezzofanti in Boulogne nog een jong abt was, plagt hij van de logementhouders kennis te krijgen, wanneer er vreemdelingen in de stad waren, en dan haastte hij zich naar hen, om nog meer kennis van hunne talen op te doen, en datgene te verzamelen, wat hij als een wellust des levens beschouwde.

Hij werkte gestadig en sliep slechts vier uren per dag; hij was daarom ook altijd teer en mager. Hij voedde het ligchaam te weinig en bleef immer ziekelijk. Zijn inkomen was gering en hij leefde stil; maar toch was er geen vreemdeling, die Bologne moest doortrekken, of hij bezocht Mezzofanti, die er blijde om was, omdat hij van iederen vreemdeling weêr iets kon opvangen voor zijne studie. De verandering van talen had bij hem denzelfden invloed, als de damp van verschillende geregten op den lekkerbek uitoefent.

In vroegere jaren leefde een dergelijk Italiaansch professor; maar deze was in het geheel niet met bezoeken gediend; want, toen eens een aanzienlijk man hem kwam zien; keek hij dien met groote oogen aan, zonder een woord te zeggen, zoodat de bezoeker verlegen werd en als verstomd zat. Toen zij aldus gedurende tien minuten gezeten hadden, draaide de professor zich op zijn stoel om, en zeide: „Mij dunkt mijnheer, dat gij mij reeds lang genoeg van voren gezien hebt, nu kunt gij mij ook van achteren bekijken." Mezzofanti zoude liever bezweken zijn, dan zulk eene onheuschheid begaan hebben. Hij stelde er eenigzins genoegen in, dat men hem bewonderde, maar hij bleef er zedig onder. Ofschoon hem zijne taalkennis weinig aardsch voordeel schonk, was zij in zijn oog toch voordeelig, wanneer hij daarmede den stervenden vreemdeling in het hospitaal tot schuldbekentenis kon brengen, en zijn geloof, zelfs buiten Italië's grenzen, voort kon planten.

Hij beminde zijne familiebetrekkingen, hij was mild, hij bezocht de hospitalen dikwijls, en smaakte een bijzonder genoegen in het onderwijs der jeugd. Toen zijn vriend Gregorius de XVI hem in Rome vestigde, hem de boeken van het Vaticaan in bewaring gaf, en hem tot cardinaal verhief, behield hij zijn eenvoudigen smaak voor de studie en zijne goede Christelijke gezindheden. Zoo als wij zeiden, was een sterk geheugen de basis zijner taalkennis; hij herinnerde zich meest alles wat hij gelezen, en alle personen met wie hij gesproken had.

Wanneer hij eene nieuwe vreemde taal hoorde spreken, of eene proef niet had kunnen doorstaan, maakte hij er dadelijk werk van, om die taal aan te leeren. Hij kocht spraakkunsten en woordenboeken, als een jongen lekkernijen koopt.

Als hij een Indiaan het gebed des Heeren of de tien geboden, in diens taal, had kunnen hooren opzeggen, dan zoude hij daarin genoeg materialen gevonden hebben, om zich eene spraakkunst van die taal te vormen, en er zich in te huis te brengen. Hij maakte niet alleen studie van de talen, maar verstond ook hare verschillende tongvallen; zoo sprak hij het platte dialect van Yorkshire en Somersetshire met den heer Harford, en overtrof Lord Byron in zijn woordenboek van platte talen.

NIEUWS
Op het gebied van wetenschap, handel en nijverheid.

Handel en Nijverheid.

Spoorweg tot verbinding van Azië en Amerika. Zeker advokaat, met name Morelli, uit Genua, heeft het plan ontworpen, om een spoorweg te leggen ter verbinding van Azie met Amerika. Deze weg zou over de Behringstraat loopen, en de kosten zouden ongeveer 25 millioen francs bedragen. Verder zou de weg zich aansluiten aan het europeesch spoorwegennet. De vôornaamste uitgangspunten van dezen spoorweg zouden te Londen en te Washington zijn.

Ontdekkingen en uitvindingen.

Middel om brand tegen te gaan. Dit middel is door den heer Thoceret uitgevonden, en bezit de eigenschap, om zoowel geweven stoffen als hout onbrandbaar te maken. Nadat men er te Londen en te Parijs gelukkig geslaagde proeven mede genomen had, heeft men het den 13den April te Leipzig beproefd. Het bestaat uit ingrediënten, die noch voor de stof- zelve, noch voor de kleur nadeelig zijn. Deze ingredienten zijn twee vloeistoffen, de eene voor geweven stoffen van allerlei soort, zooals papier en tapijten, de andere voor houtwerken. Eerstgenoemde stoffen worden er een of tweemaal mede bestreken; houten voorwerpen worden in een bak gelegd en hoogstens 24 uren in die vloeistof gelaten, en zoo dit laatste niet mogelijk is, daarmede bestreken.

— *Melkproef.* De volgende behandeling schijnt tot nu toe de beste te zijn, om de gehalte der melk te onderzoeken. Men neemt 20 grammen melk en 10 grammen houtskool, welke laatste goed uitgebrand, grof gestooten, en van stof gezuiverd moet zijn. Men laat dit mengsel bij een warmtegraad van 70° — 80° geheel en al droogen, en doet het vervolgens in eene glazen pijp, die ongeveer 2 voet lang moet zijn, en aan het eene uiteinde van eene opening van een halven duim voorzien wezen. Ten einde het gedroogde mengsel niet uit de pijp valle, stopt men deze digt met katoen of watten, plaatst haar vervolgens loodregt in eene kom en giet ongeveer 30 grammen aether op den inhoud. De aether doordringt onmiddelijk het mengsel en bewerkt, dat de boter zich afscheidt en uit de pijp loopt. Men kan deze proef herhalen, en zoodoende naauwkeurig bepalen, welke gehalte de melk heeft.

— *Om visschen, kruipende dieren, enz. te bewaren,* gaat prof. Hellman te Gotha op eene wijze te werk, die trouwens reeds vroeger aangeprezen, maar nog weinig aangewend schijnt te zijn. Hij doet ze in eene oplossing van *zoutzuur zinkoxyde* in water. Deze oplossing is niet alleen veel geschikter ter bewaring der kleuren van de dieren dan alcohol, maar zij is ook buiten alle verhouding goedkooper.

— *Nieuwe soort van papier.* Dr. Collyer vervaardigt uit den afval van den beetwortel, nadat daarvan voor de fabrikage van suiker is gebruik gemaakt, met geprepareerd eiwit, eene nieuwe soort van papier, dat onder anderen het voordeel bezit, dat het niet bevochtigd behoeft te worden, voor dat het onder de drukpers gelegd wordt. Het papier is glad en stevig, en de daarop vervaardigde afdrukken moeten niets te wenschen overlaten.

Geneeskunde.

— In de *Berliner Medicinische Centralzeitung* leest men de volgende merkwaardige aanteekening: Op het gebied der kosmetische tandgeneeskunde hebben wij eene belangrijke schrede van vooruitgang te berigten. Den dentist Suërsen nl. is het gelukt, holle tanden met eene zekere stof te vullen, die op allerlei wijzen kan aangewend worden. Zij wordt in weeken toestand in den tand gebragt, neemt binnen weinige minuten de hardheid van marmer aan, en is dan volkomen met den tand vereenzelvigd.

Letterkunde.

Te Londen is een woordenboek in de Zulu-kaffer taal verschenen.

— In de archieven van het slot Thun, heeft de geleerde geschiedvorscher Thomas Gar, te Trente, oorkonden gevonden, die over de geschiedenis van Zuidelijk Tirol sedert de 14de eeuw veel licht verspreiden, en ook voor de duitsche geschiedenis van belang zijn, daar er 800 brieven worden aangetroffen over de onderneming en het einde van Wallenstein, en andere oorkonden betrekking hebben op het conciiie van Trente. De heer Gar heeft over zijne vondst een geschrift uitgegeven.

— In het jaar 1830 bestonden er in België 30 fransche en 4 vlaamsche dagbladen, die ongeveer 9000 abonnés telden. Tegenwoordig heeft men er 262 bladen, waaronder 38 vlaamsche, met tusschen de 60,000 en 70,000 abonnés.

— Voor het engelsche dagblad de Times, wordt een pers vervaardigd, waarop in één uur 20,000 exemplaren gedrukt worden.

Statistiek.

De Pruissische bergwerken hebben in 1856 opgeleverd 178,281,124 centen. en 55,423 mark, eene geldswaarde van 79,596,610 thlr; meer in 1856 dan in het vorige jaar: 2,124,650 cent., 5973 mark, aan geldswaarde 12,693,467 thlr. De ijzer- en staalfabriekwerken zijn vermeerderd met 2,096,085 cents ter waarde van 11,416,255 thlr., alzoo met bijna het geheele bedrag der vermeerderde productie.

Statistiek der moorden. — In Engeland telt men jaarlijks, gemiddeld op 1 millioen inwoners, 4 moordaanslagen, in België 18, in het Koningrijk Sardinië 20, in Frankrijk 31, in de Oostenrijksche Monarchie 36, in Toscane 42, in Lombardije 45, in Beijeren 68, in Sicilië 90, in Rome 100, in Napels 200; terwijl in het Waadtland zulke gevallen bijna onbekend zijn.

Sterrekunde.

— *Nieuwe komeet.* In Mei jl. zijn weder twee kometen ontdekt. De eene werd het eerst door den heer Bond in Amerika waargenomen den 2den Mei, en is zwak. De ander is door den heer Brüns in den nacht van 21 op 22 Mei ontdekt, is gemakkelijk waar te nemen en bewoog zich toen vrij snel. Het is natuurlijk nog niet mogelijk geweest te onderkennen, of men in haar ook weder eene oude kennis begroet.

De nieuwe koloniale Staatkunde omtrent onze O. I. Buitenbezittingen. (*Vervolg.*)

Zal echter de Nederlandsche heerschappij weldadig en krachtig op de beschaving van den inlander kunnen werken, wat tot het hoofdbeginsel van het nieuwe stelsel verheven is, dan moet ook de kennis van de onderscheidene Indische talen meer en meer worden uitgebreid. Veel is hieraan in de laatste jaren gedaan, en meer dan dat daaraan door het buitenland eene geëvenredigde hulde bewezen wordt. Bovendien bestaat voor het Maleisch en Javaansch de gelegenheid tot aanleering aan de Akademie van Delft. Te Leiden is een leerstoel voor het Chineesch en Japaneesch opgerigt; maar de Staatscommissie oordeelt, dat dit niet voldoende is. Zij raadt de beoefening van het Boegineesch en Macassaarsch aan, welke laatste taal veel verwantschap met het Sanscrit schijnt te hebben. De linguistiek is de draad, die ons in den voorgeschiedkundigen tijd van den archipel geleiden moet.

De Boeginezen en Macassaren varen door den geheelen onmetelijken archipel, en telkens komt ons gezag met hen in aanraking. Men treft hen ook als kolonisten aan. Zij hebben hunne letterkunde, even goed als de raadselachtige stam der Battas op Sumatra, welke het kanibalisme vereenigen met staatsinstellingen, wier ontwikkeling met regt bewondering baart. De beschaving van dit volk zou ons een krachtig tegenwigt tegen den dweepzieken Maleijer geven. Een volk, dat uit zich zelf tot de kennis van een welgevormd letterschrift konde geraken, verdient alle aandacht van een beschavend Nederlandsch Bestuur. — Het is geen geringe vooruitgang, als de mensch geleerd heeft, zijne denkbeelden en gewaarwordingen in zigtbare teekens uit te drukken. Wie was de Battasche Theut of Thot? in welken tijd leefde hij? zullen ons die zonderlinge boeken van boomschors er iets van leeren, of bevatten zij alleen geneeskundige tooverformules, zoo als er ons *Cato* de oude, in zijn werk over den landbouw, eenigen van voor-Romeinschen oorsprong en in voor ons, ook welligt voor hem onbekende taal bewaard heeft? Wij willen hopen, dat de Nederlandsche vlag spoedig aan het geheimzinnige meir van Toba geplant worde, en niet uit het ijdel beginsel van gezagsuitbreiding, maar om te beletten, dat in het hart van onze bezittingen langer de antropophagie bestaan blijve; — om handelsbetrekkingen met een edelaardig volk, hoewel kanibalen, aan te knoopen, en den weg tot verdere beschaving daaraan te openen. Als de teelt der granen voor de oude volken, de noten en nagelen voor de Molukkers, moeten de kamfer en benzoin het beschavend beginsel voor de Batta's worden. De Roomsch-Katholieke zendelingen, die in de aan ons onderworpen Batta-landen werkzaam zijn, zullen veel tot de kennis der Batta-landen kunnen doen, en is de gissing gegrond, dat de bevolking van Nias eene oude kolonisatie van de Batta's is, dan zouden hier taalkundige nasporingen van het Niasch goede hulpbronnen aanbieden. Voor het Dajaksch zouden de Protestantsche zendelingen op de Z. Kust van Borneo, die aldaar met zooveel nut werkzaam zijn, geene mindere diensten bewijzen kunnen.

De Staatscommissie stelt voor, om eenige jongelieden op de buitenbezittingen aan te sporen en in staat te stellen, tot het aanleeren van het Macassaarsch, Boegineesch, Dajaksch en Battasch, met het vooruitzigt, om later aldaar in 's lands dienst geplaatst te worden. Mogten er echter geene daartoe geschikte jongelieden in Indië gevonden worden, want zij dienen eenige voorloopige wetenschappelijke opleiding genoten te hebben, dan belet niets, om jonge lieden uit Nederland derwaarts te zenden, die voor rekening van den Staat aan de akademie te Delft eenige opleiding in het Maleisch en de Indische land- en volkerenkennis konden bekomen. Eenmaal, hopen wij, zullen er leerstoelen voor de Indische talen aan de Leidsche hoogeschool opgerigt worden.

Ziedaar den wetenschappelijken weg, dien de Staatscommissie bewandeld wil hebben, om de groote maatschappelijke hervorming van de Indische volkeren voor te bereiden, welke zij zich voorstelt. Zoo ergens, dan bespeurt men in den archipel het naauwe verband tusschen zedelijken en maatschappelijken vooruitgang, waardoor het moeijelijk wordt om die te scheiden. Dit zal het duidelijkst blijken, wanneer wij in de eerste plaats de meer zedelijke hulpmiddelen beschouwen, die door haar aangeraden worden.

De Staatscommissie heeft zich boven het oud koloniaal vooroordeel weten te verheffen, dat het Christendom, welks bakermat het Oosten is, ongeschikt voor de Indische volkeren zijn zoude, — dat het den inboorling van den arbeid zoude afleiden en dus eene omgekeerde werking zoude doen, als in het overige deel der wereld, en dat de invoering daarvan tot ondermijning van ons gezag zoude strekken, terwijl er tusschen de volkeren geen naauwere band dan die eener gemeenschappelijke godsdienst bestaat. Welk hart, dat van liefde voor de leer van onzen Verlosser klopt, zal niet met deze taal van het verslag instemmen. „Wanneer de pogingen tot verspreiding van het Christendom met oordeel, overleg, voorzigtigheid en gematigheid worden aangewend; wanneer zij niet ten doel hebben naam-christenen te maken, maar de christelijke deugden in het gemoed van den Oosterling te doen kiemen; wanneer de verkondiging van het Christendom gepaard gaat met de verkondiging van milde beginselen en met de invoering van gezag, en wanneer de strijd tusschen de beide groote deelen der christenkerk niet aanschouwelijk wordt voor den heiden, door even als thans aan de zendelingen van het bekeeringswerk een afzonderlijken werkkring aan te wijzen; wanneer bovendien de verkondigers van het Christendom nuttig, maatschappelijk en eenig elementair technisch of pratisch onderwijs geven of door geneeskundige hulp de bevolking tot zich trekken, dan voorzeker is dat middel zeer krachtig. De Staatscommissie is daarvan zoo zeer doordrongen, dat zij niet aarzelt als haar gevoelen te uiten, dat, bij vestiging van gezag onder de Heidenen in den regel, en behoudens de uitzonderingen, welke bepaalde omstandigheden mogten gebieden, de verspreiding van het Christendom van regeringswege behoort te worden aangemoedigd niet alleen, maar ook geldelijk ondersteund; terwijl, waar geen feitelijk gezag in de Heidensche landen bestaat of wordt ingevoerd, de regering zich tot eene toelating, waar zulks zonder gevaar voor de rust geschieden kan, moet bepalen." Zij doet vervolgens hulde aan de evangelisatie van de Alfoeren op Menado en de Dajaks op de zuidkust van Borneo, die er bijgeloof, wreedaardige gebruiken, moordlust en onmatigheid heeft doen wijken en daarentegen orde, tucht en arbeidzaamheid opgewekt. — Maar er bestaan ook gewigtige staatkundige gronden voor de invoering van het Christendom in de binnenste deelen van de eilanden. De kusten zijn bezet door zeevarende volkeren, waarvan de Maleijers het voorname element uitmaken, doch onder wie zich Boeginezen, Macassaren, Cerammers enz. vermengd hebben. Door hunne meerdere beschaving, betere wapenen en vooral door list en geslepenheid, overweldigden zij gemakkelijk de oorspronkelijke kustbewoners, of drongen hen naar de bergen en wouden van het binnenland terug. Zij vormen kleine rijkjes, die door radja's geregeerd worden, welke doorgaans aan wellust, amfioen en hanengevechten overgegeven zijn. Onder die radja's op de kust heeft zich sinds eeuwen, dat die rijkjes bestaan, nooit eenig maatschappelijk hervormer voorgedaan. Zij zijn gewoon hunne onderdanen te berooven, den handel door de meest willekeurige afpersingen te vernietigen, en, zoo zij zich zelven niet aan zeerooverij schuldig maken, dan heulen zij met de zeeroovers in het geheim. De grootste zegen voor die verslapte kustvolken zelven zoude zijn, om hunne radja's van lieverlede door Nederlandsche residenten vervangen te zien. Zij ontzien zich niet, om de oorspronkelijke bevolking, waar zich de gelegenheid daartoe aanbiedt, te berooven en tot slaven te maken.

Een sterk voorbeeld daarvan ziet men op het eiland van Sumbawa. De sultan van Bima is sinds de vestiging van dat rijk de onderdrukker van de oorspronkelijke heidensche bevolking, welke in het binnenland geweken is. Zoodra deze Alfoeren zich naar het strand begeven, om daar een jaarlijksch offer waarschijnlijk aan de zee, te verrigten, worden zij door de soldaten van den Sultan overvallen en de jonge meisjes onbarmhartig als slavinnen weggevoerd. Zij zijn genoodzaakt, hunne schoonste paarden, waaraan dit eiland rijk is, te verminken, om niet de begeerlijkheid van den Sultan op te wekken. Waar de rijkdom gevaarlijk wordt, kwijnt de voortbrenging, en ten laatste gevoelt de mensch nog alleen de dierlijke behoefte, doch gelukkig blijft nog de edeler kiem der menschheid bewaard, die zich bij meerdere veiligheid van lieverlede weder ontwikkelt. De zedelijkheid der verdrukkers zinkt lager dan die der verdrukten, wat wij als eene der schoonste wetten van het geestelijk al beschouwen, waarin wij ook alles naar harmonie zien streven. Te vergeefs heeft tot nog toe ons Gouvernement beproefd, om vele dier kleine Maleische despoten bij contract te verpligten, zich te onthouden, van zulke onbeschofte gewelddadigheden jegens de bevolking te plegen, maar het aanhoudend en krachtig toezigt van het Nederlandsch gezag op zulke handelingen ontbreekt. Laat men nu onder dit bergvolk eenen enkelen Europeschen zendeling plaatsen, — en geen radja der kust zal het meer wagen, de bevolking te kwellen. Wij hebben hier geene forten noodig. Een christenkerkje is het beste fort, dat men in de binnenlanden kan oprigten. Onder vele dier bergvolken, zoo als op Sumbawa, leven nog weemoedige herinneringen aan de O. I. Compagnie, die voor de afgelegene bezittingen eene beschermende strekking had; hier zijn voor het Nederlandsch gezag vreedzame en tevens duurzame veroveringen te maken. Mogt op Sumbawa eene proeve genomen worden van zendelingswerk in den geest der Staatscommissie, gepaard aan eenig technisch onderwijs, dan zoude men daarvan de schoonste vruchten onder de mishandelde inlandsche bevolking zien rijpen. De timmerman dient den zendeling ter zijde te staan. Wij hopen, dat ook het gunstig oordeel der Staatscommissie over het zendelingschap er toe zal bijdragen, om de vooroordeelen daartegen weg te nemen.

Volgens artikel 128 van het reglement op het beleid der regering, zorgt de Gouverneur-generaal voor het oprigten van scholen voor de inlandsche bevolking. De Staatscommissie achtte het daarom overbodig, hierop sterker aan te dringen. Staat het ons vrij, om ons gevoelen over den aard van dat onderwijs in het midden te brengen, dan zouden wij het naauw aan de kerk verbinden. Hier heeft de ruwe maatschappij tegenovergestelde eischen met de beschaafde. Ook de vorm en inkleeding van het onderwijs moeten Oostersch zijn en op de verbeelding werken; de stijl van de leesboekjes moet eenigzins allegorisch zijn. Het zedekundig onderwijs kan zich van het parallelismus der oude Hebreeuwsche poëzy bedienen. Den vorm van de parabel en de fabel hebben wij uit het Oosten ontvangen, wij moeten dien in de Indische school terugbrengen. *Vader Jacob* en *Moeder Anna* zouden zeer ongeschikte leesboekjes voor Alfoeren-kinderen zijn. — Ook in het uiterlijke behoort zich een christelijk dorp van de inlandsche door orde en netheid te onderscheiden. Het kerk- en schoolgebouw kunnen het middelpunt vormen van een dorpsplein, met lommerrijke boomen beplant, waarmede men eene gemeenschappelijke aanplanting van vruchtgevende boomen, als klappers, canariboomen, specerijen, enz. naar de plaatselijke gesteldheid verbinden kan. De zending moet daarom eene stichting zijn, zoo als het sommige Amerikaansche genootschappen begrijpen, die door hare werkzaamheid, hare meerdere welvaart en hare veiligheid, het oog en ook het hart van den ruwen inboorling tot zich trekt. In een christendorp moet eene verbeterde pottebakkerij en verbeterde landbouw-werktuigen ingevoerd worden; naast de school moet eene apotheek en een timmermanswinkel worden opgerigt. Op deze wijze wordt er te gelijk met een zedelijk ook een stoffelijk overwigt op de Mahomedaansche bevolking geboren, waarin wij ons eenen nieuwen grondslag voor ons gezag voorbereiden, die te meer noodig is, om den bekeeringsijver van de Hadjis of priesters te weren, die Mecca bezocht hebben.

De Europesche zendeling, die zich eenzaam en afgezonderd onder de Alfoeren neder zet, moet van lieverlede een halve Alfoer worden, en ook uit dien hoofde zouden wij verlangen, dat iedere zending uit meer dan een of twee personen zamengesteld werd, en te gelijk een concentratie-middel voor de bevolki[ng] Zal het zendelingswerk zijne goede vruchten dragen, d[...] het op de school der inlandsche jeugd gevestigd te wo[rden].

Onder de Oostersche instellingen, die meer dan een[...] nadeelig op het geluk en de welvaart van een groot ge[...] Indiërs werkt, behoort het pandelingschap. Waar de[...] niets bezit, dat hij voor zijne schuld kan geven, biedt [...] arbeid aan; dit schijnt de eenvoudige oorsprong van de[...] ling te zijn, welke te diep in het Indische leven gew[...] en zelfs op sommige eilanden daarmede zoo naauw ver[...] de slavernij, dan dat de regering het met eene enkele [...] zoude kunnen uitdelgen. Het pandelingschap heeft zich [...] boven alle mate moeten uitbreiden in eenen toestand [...] schappij, waar in het huwelijk eene handeling van koo[p] waar men in het volksleven een overoud beginsel van [...] aantreft, dat zich eerst over een gezin en bij verdere [...] ling over een geheel dorp en stam uitbreidt. Zoo ziet [...] het pandelingschap zich over de naaste bloedverwanten [...] en zelfs op de kinderen overgaat. Maar daar men van [...] deling dezelfde voordeelen als van den slaaf trekt, zoo [...] het pandelingschap niet bloot uit burgerlijke overee[nkomst] maar steunt ook niet zelden op menschenroof. Nog voo[r] jaren bestond een geregelde uitgebreide handel in p[...] welke b. v. op de westkust van Borneo uit Celebes, [...] van Nias aangevoerd werden. De rijkdom van vele [...] dikwijls in het bezit van vele pandelingen gelegen, en [...] plotselinge afschaffing daarvan aan groote moeijelijkhe[den] worpen. „In al de rijkjes, zegt de Heer *Willer,* waar w[...] civielen gezaghebber hebben, kunnen wij ons met het p[...] schap niet bemoeijen, en daar wij zijn, moeten wij de[...] omzigtigheid in acht nemen. Want de vorsten zelven, [...] hangende zwerm van prinsjes of andere betitelde bloedv[...] kunnen in hunne behoefte aan bediening, velen zelfs in [...] vensonderhoud niet anders voorzien, dan door middel [...] pandelingschap.„ Over den oorsprong, de uitbreiding, [...] de nadeelen en de middelen tot de opheffing van het p[...] schap zijn door de geachte medeleden der Staatscomm[issie] Heeren *Willer*, *Andresen* en *Gallois* afzonderlijke memor[...] diend en bij het verslag gedrukt, die ook uit een staat[...] kundig oogpunt eene groote waarde hebben. Wij h[...] overtuigd, dat, wanneer de regering partij van hunne [...] trekken wil, namelijk van mannen, die met de werking [...] pandelingschap van nabij bekend geraakt zijn, en wier st[...] hunne vlekkelooze Indische loopbaan geheel in de rigtin[g] welwillende beschaving was, dat alsdan deze eeuwenou[de] heel verbasterde instelling, in eene halve eeuw, niet meer [...] of althans onschadelijk gemaakt zoude worden.

(*Wordt ver[volgd.]*)

HANDELSBERIGTEN.

Uit de op heden ontvangen Mail-Couranten, deelen wij het volg[ende] lings mede:

Rotterdam, 22 Junij.

Gedurende de laatste 14 dagen, is op nieuw in de positie des hand[els] wezenlijke verbetering merkbaar geweest. De vroeger aangehaalde [...] ongunstige toestand in Frankrijk duurt nog steeds voort, en het is [...] dat zich de verkeerdheid van het stelsel doet gevoelen, om door een [...] houden op prijzen, welke niet meer te bedingen zijn, een onvermijdel[...] te willen ontkomen; waardoor integendeel de slag meestal des te gevoeli[ger] terwijl buitendien gedurende de worsteling menige gelegenheid voor[...] denzelven te herstellen. Ook van het Noorden (Zweden en Denemarken) berigten nog alles behalve gunstig, zijnde de faillieten in die streken [...] de orde van den dag. Onze markt vertoonde evenwel een iets levendi[ger] in de vorige week, doordien eenige artikelen, zoo als Thee, Rijst en Ta[...] ke hun laagste standpunt schijnen bereik te hebben, meer attentie be[...] trekken en tot vrij aanzienlijke afdoeningen aanleidingen gaven. Wat [...] treft, is het voor als nog moeijelijk te beslissen, of eene vermeerderde co[...] de vraag heeft opgewekt, dan wel eene speculatie, gegrond op het voo[...] drooge en ongewoon warme weder, hetwelk volgens sommigen ongunstig [...] graangewassen zou kunnen werken en een verder stijgen der prijzen ver[...] De tijd zal zulks moeten leeren; wij en de oudsten met ons herinneren [...] ter niet, dat door eenen ongewoon warmen zomer ooit een misgewas is [...] gebragt. In ieder geval zijn de prijzen thans zeer laag en, naar men [...] het artikel op den tegenwoordigen stand reeds tot beestenvoer worden [...] de voorraden op de hoofdmarkten zijn echter ook nog verbazend groot.

(*Wordt ver[volgd.]*)

MARKTPRIJZEN

te Batavia den 3 Augustus 1858.

Koffij, Java *f* 27,— zonder voorraad.
——— Padang. *f* 26,— geringe voorraad.
Rijst, Indramaijoe met zakken *f* 160,—
——— witte *f* 130,— @ *f* 140,— per koyang (1ste kwaliteit), af[...]
——— *f* 110,— @ *f* 125,— per koyang (2de kwaliteit), weinig vraag.
——— Carga *f* 95,— @ *f* 100.— niet veel in vraag.
Suiker, witte N°. 16 *f* 16,— afgedaan.
Wisselkoers op Holland 96 %.
″ op Engeland, *f* 12,25 £.
Gouvernement geen papier.

te Samarang, den 30 Julij 1858.

Koffij, *f* 26,— geboden.
Suiker, N°. 16. *f* 16,—.
Indigo, *f* 4,— prima qual.
Koe-huiden, *f* 40.— ℔ kodie op levering afgedaan.
Buffel-huiden, *f* 40.— @ *f* 45,— ℔ kodie. idem.
Staart Peper, *f* 52,—
Rijst ordinair wit, *f* 120.— ℔ k. à 25 picol. zond. zak.
″ carga ″ ″ 100.— @ *f* 110,— idem.
Klapper Olie *f* 18.—
Katjang ″ *f* 17.—
Rotting *f* 8.— voor Bandjermassing.
Kadjang Matten, *f* 10.—
Wisselkoers op Holland 6/m. dato 97 %.

te Soerabaija, den 28 Julij 1858.

Suiker N°. 16 ℔ picol *f* 15½ @ *f* 16.—
Koffij ℔ picol *f* 25,—
Rijst (Carga) ℔ koyang *f* 110,— @ *f* 120,—
Rijst (witte) ″ ″ *f* 135,— @ *f* 150,—
Koehuiden ℔ 100 stuks, *f* 150,— @ *f* 250,—
Arak ℔ legger nominaal.
Olie (Klapper) 18.
Olie (Katjang).
Kadjang matten.
Rotting *f* 7,— @ *f* 9,—
Wisselkoers 97 %.

te Pasoeroean, den 28 Julij 1858.

Suiker N°. 16, *f* 16,—
Koffij, ℔ pic. *f* 45,— in detail.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 150,—
Id. (carga) ″ ″ ″ 130,—
Olie, (klapper) ″ pic. ″ 16—
Id. (katjang) ″ ″ ″ 14,—
Wisselkoers, pari.

Den 28sten Julij, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgelev[erd] uit den oogst van 1858.

Van de Fabriek.	Picols Suiker
Wangoon Redjo.	1722.93.
Ardjosarie.	2227-69.
Ardie Redjo.	2395-72.
Yosowilangoon.	1113-03.
De Hoop.	1727-92.
Wonoredjo.	1552-64.
Kloerahan.	2891-94.
De Goede Hoop.	822-31.
Gaijam.	1368-99.
Dankbaarheid.	447-15.
Soekoredjo.	1150-66.
Kawisredjo.	1572-93.
Sarieredjo.	568-28.
Pleret.	550-04.
Te zamen	19,713-16. pic[ols]
	1,698-09.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen, te Pasoero[ean] den 28sten Julij 1858.

11,764-81 pic. Suiker. oogst 1858.
1,698.09 ″ ″ ″ 1858.
15,424-78 ″ ″ ″ 1857.

te Ambon 6 Julij 1858.

Rijst, thans hier zeer schaarsch en nog @ *f* 12,— per pic.
Cacao, werd verkocht @ *f* 110,— per pic. in ruil met goederen.
Kaijoe poetie Olie, @ *f* 1½,— per flesch.
Foelie, @ *f* 50,— per pic.
Notenmuscaat in den bolster @ *f* 35,—.

Straat Sunda Doorgezeild.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	NAAR
29 Engelsch	Morning Star	D. Tirman	New-Castle.	25 April	Hongkong.
— Amerikaansch	Wizard		Manilla.	24 Junij	New-York.
— ″	Orio	Michel	op Walvischv.		
— Engelsch	Friar Tuch	Richardson	Londen.	7 Mei	Hongkong.
30 Nederlandsch	Resident van Son	Kramers	Rotterdam.	25 April	Batavia.
31 ″	Prins Hendrik	De Jonge	Pasoeroean.	18 Julij	Amsterdam.
1 Engelsch	Niger	Willer	Manilla.	8 Julij	Falmouth.
— ″	Helene Douglas		″	17 ″	Londen.
— Deensch	Hindoo	Hohlmann	Batavia.	31 Julij	″

Aangekomen schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
1 Nederlandsch	schip	Groofmeester Nationaal	A. T. Giesse	Tjilatjap	26 Julij	Schimmelpenninck & Co.
— ″	bark	Kaap Hoorn	L. J. Dik	Soerabaija		Landberg Bezoet de Bie & Co.
— ″	″	Jeannette Cornelia	J. Verhoeven	Shanghae	14 ″	Schimmelpenninck & Co.
— ″	″	Maria Diederika	A. van Marion	Soerabaija		Landberg Bezoet de Bie en Co.
— Ned. Ind.	″	Hing Goan	Lim Yoehok	Riouw	1 ″	Gezagvoerder.
— ″	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Soerabaija	28 ″	W. Cores de-Vries.
2 ″	″	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	″	30 ″	Maclaine Watson & Co.
— Nederlandsch	schip	Luctor en Emergo	J. Hakker	Hongkong	27 Mei	″
— ″	bark	Julia	A. v. d. Kolff	K. de G. Hoep.	26 Junij	Schimmelpenninck & Co.
3 ″	″	Batavia	H. D. van Wijk	Manilla	19 ″	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
— ″	schip	Karel en Henricus	A. v. d. Geer	Rotterdam	18 April	Dümmler & Co.
4 Ned. Ind.	stooms.	Palembang	H. J. Roseboom	Singapore		W. Cores de Vries.
— ″	″	Ambon	Hugenholtz	Soerabaija		″

Vertrokken schepen van *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
1 Engelsch	bark	Diana	H. Gurner	Singapore.
— Ned. Indisch	″	Alnoer	Sech Awab Said	Samarang.
— ″	″	Almansoor	Osman bin Alie Takier	Cheribon.
2 Nederlandsch	schip	Wassenaar	A. Hofstee	Soerabaija.
— Amerikaansch	″	S. H. Talbot	W. Burgers	Manilla.
— ″	″	Texas	Aijers	″
3 Nederlandsch.	bark	Cornelia Hendrika	C. Jaski	Japan.
— Ned. Indisch	″	Aboel Haer	Sech Moh. Yoesoep	Sambas en Pontianak.
4 Nederladsch	″	Kaap Hoorn	L. J. Dik	Nederland.
— ″	″	Telegraph	Rolufs	Pecalongan.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
bark	Gelderland*	D. Crap Hellingman		Haager & Schuurman.
″	Anna	Dieperinck qq	Tjilatjap	″
″	Magdalena	J. Kooij	Samarang	″
″	Josepha Louisa	Nap	Samarang en Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
″	Catharina en Geertruida*	E. E. Mos	Samarang en Soerabaija	Jacometti & Co.
″	Wilhelmina Catharina*	de Groot Stiffrij	Soerabaija	Maclaine Watson & Co.
″	Regina Maria	Ouwehand	Djambi,	″
″	Johanna en Geertruida*	Flens	″	″
″	de Drie Vrienden*	L. P. Anderson	Samarang	″
″	de Schelde*	H. A. Wilton van Reede	Rotterdam	″
″	Luctor en Emergo*	J. Hakker	Nederland	″
schip	Soerabaija	A. M. Swart	Nederland	Busing Schröder & Co.
bark	Acadia*	G. Greefkes	Djambi	Schimmelpenninck & Co.
″	Hellevoetsluis	Vos		″
bark	Jhr. Mr. van de Wall van Puttershock*	K. F. Lammerts		″
″	Admiraal de Ruijter	B. Koster		E. Moormann & Co.
″	Maria Agnes	B. ten Brink		″
″	Australia*	Strömberg		″
″	Java's Welvaren*	Doornbos		Paine Stricker & Co.
″	Phoebus*	de Roever qq.		″
″	Loopuit	J. Haming		Landberg Bezcet de Bie & Co.
″	Cornelia en Geertruida*	C. E. Hoeksma	Samarang	″
″	Johanna Christina*	J. R. de Boer		″
″	Maria Diederika*	A. van Marion	Nederland	″
″	Maria Anna	J. T. Verschuur	Samarang	van Ommeren Rueb & Co.
″	Hendrik-Ido-Ambacht*	L. Bijl		″
″	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack		″
schip	Cornelia*	G. de Vries	Rotterdam	″
″	Neerlands Koningin*	G. Geerling		″
″	Van Olden Barneveld*	N. F. Hoet		″
bark	Amboina*	W. H. Rusman	Rotterdam	Reijnst & Vinju.
″	Akijab*	Deibel	Samarang	Cassalette & Co.
″	Jeannette*	T. Visser		B. Kopersmit & Co.
schip	Bernard Hertog van Saxe Weimar	P. H. Hazewinkel	Nederland	Dümmler & Co.
″	Cornelia Matilda	Snoeij	″	J. Cezard & Co.
bark	Johanna	Ouwehand		″
″	de Zwerver	Franzen		″
schip	Kortenaar	A. Glazener Jr.		″
brik	Elmachboelie*	Hadjie Sedik	Samarang	Buijs Jacobsen & Co.
bark	Bintang Oetara*	Meijer		″
″	Aladanie*	Goestic Tassim		″
″	Falkul Seroer*	Sech Abdulla Osman	Sumanap	″
″	Arief Banjermaas*	Moh. Saleh		″
″	Oedjong Pandan*	Kang Oendjoe	Palembang	″
″	Yoesserim*	Said Aloewie		″
″	Asiah Bandjermassing*	Akiel		″
″	Machmoed*	Moh. bin Malik		″
brik	Jeannette Maria*	S. van Hulsteijn	Macass. via Sam. en Soer.	T. Crone
schoener	Fathool Hair*	Said Molahaila	Sumanap	B. J. Jacobs.
″	Berkatool Adjelan*	Moh. bin Aboe Naien	Soerabaija	″
bark	Fathal Madjiet*	Sech Djahim	″	″
brik	Eljezer*	Said Aboebakar	Sumbawa	″
bark	Java*	J. Worthington	Djambi	Schimmelpenninck & Co.
″	Marianne Autoinette*	J. Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co.
″	Northumtrian*	Smith	Rotterdam	Maclaine Watson & Co.
brik	J. C. Ross*	R. Ballard	Cocos Eilanden	Adam & Co.
bark	Saxon King*			Hunter Houghton & Co.
schip	Thames*	Luckey		″
bark	Anna Forster*	Clarke		″
″	Omagh*	Davidson		″
schip	Louis Cezard*	Thomas		J. Cezard & Co.
″	Ville de Paris*	Marillet		C. Bahre & G. Kinder.
bark	J. B. Lancaster*	Small		Paine Stricker & Co.
″	Ravanie*	Homes		″
schip	Thatcher Magoun*	Bexter		Maclaine Watson & Co.
″	Telegraph*	Giles		Hunter Houghton & Co.
″	Aalborg*	Tolkmann	Falmouth	Metzendorff Wilmans & Co.
bark	Helvetien*	Bruhn		″
schip	Marij Ross*	Meijer	China	″
bark	Melchersen*	Petjuch		Busing Schröder & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
23	N. I.	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Batavia.
24	″	schoen.	Hap Eng	Tan Kie	Riouw.
—	Ned.	bark	Louise Jacoba Johanna.	J. Draijer	Macao.
25	N. I.	stooms.	Koning. der Nederl	E. Lewis	Batavia.
27	″	bark	Djoedul Karim	Rachm. Sedik.	″
28	″	″	l'Amitié	J. Huwart	Bima.
—	Brem.	schip	Telemach	J. H. Schaffer.	Batavia.
—	Ned.	bark	Jacob	J. C. Borger	Rotterdam.
—	N. I.	schip	Gana Salim	Bakeer	Batavia.

Vertrokken schepen van *Samarang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	23	Ned.	bark	Zwerver	F. Franzen	Batavia
″	—	N. I.	″	Joen Goan	Lim Tiauwkie.	Cher. en Riouw
″	—	″	″	Cornia	Kamalocdin	Bandjermass.
″	24	″	schip	Amana Tulbari	Moh. Bantok.	Padang.
″	25	″	bark	Djoedul Barie	Jaffar Magrie	Soerabaija.
″	—	″	″	Kim Wan	Oeij Liettik	Tag. en Cherib.
″	—	″	″	Fathool Karim	Oemar Fagie	″
″	—	″	schoen.	Machmoed	Moh. Malik	Batavia.
″	—	″	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	″
″	36	″	″	Koning. der Nederl.	E. Lewis	Soerabaija.
″	27	″	brik	Salim	Bahaloan	Soer. en Bima.
″	28	″	brak	Soedul Hair	Baharoon	Cheribon.
″	29	″	schoen.	Ariel	Pa Kimah	Grissce.

In lading liggende schepen te *Samarang.*

VLAG.		NANEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	Bestemming.	AGENTEN
[Nederl]andsch	bark	Louize Princes der Nederlanden	D. A. Florijn	Nederland	B. Kopersmit en Co
″	″	Krimpenerwaard	J. Speenhoff	Nederland en Batavia.	Mac Neill & Co
″	″	Louise Jacoba Johanna	C. E. Hoeksma	Batavia.	Dorrepaal & Co.
″	brik	Cornelia Greetruida	J. Draijer Bzn		″
[Ne]d. Indie	bark	Foolkool Hair	Said bin Aboebakar		Gezagvoerder.
″	″	Ellen	F. A. P. Wentholt	Pekalongan.	B. Kopersmit & Co.
″	″	Maas Dennok	Mohamat Saät	Singapore.	Gezagvoerder.
″	″	Djadool Karim	Abdul Rachman Sedik		″
″	″	L'Amitié	J. Huwart		″
″	brik	Lina	J. W. Steevensz.	China	″
″	schip	Sara Eleonora	D. Schuimer	Batavia.	Dorrepaal & Co.
″	schoener	Hap Eng	Tankie	Riouw.	Gezagvoegder
	bark	Telemach	J. H. Schäffer	Nederland.	van den Broek en Veeckens.

Aangekomen schepen te *Soerabaija.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
20	Brem.	schip	Tuisco	A. Danneman.	Melbourne.
22	N. I.	schoen.	Bientang Tjaigoan.	Ong Kanggan.	Balie (Badong)
23	″	kotter	Krabbe	Mardam	Pasoeroean.
25	″	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Batavia.
26	″	brik	L'Esperance	Valberg	Samarang.
—	″	stooms.	Ambon	Hugenholtz	Makasser.

Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	20	Ned.	bark	Cornelia	J. W. Wit	Bat. over Pass.
″	—	″	″	Pictura	W. Vogel	Molukkos.
″	22	Eng.	″	Lismoyne	W. Dempster.	China.
″	23	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong.	Pasoeroean.
″	24	″	schoen.	Komeij	S. Alhabassij	Komeij (Born.)
″	25	Ned.	bark	Cornelis Authonie	D. R. Kleve	Ned. via Pasoer.
″	—	N. I.	″	Djadal Haer	Achm. Basbaij.	Amboina.
″	—	″	brik	Atiatool Rachman	Sech Bafadal	Sumbawa.
″	—	Eng.	″	Sophia Fraser	T. K. Wilson	Balie.
″	—	N. I.	schoen.	Bella	Juno	Pasoeroean.
″	—	″	″	Bingseeng	Kho O-Hoan	Balie (Badong)
″	26	″	bark	Nieuw Balgijer	Sech Beljoen	Sam. via Sum.
″	—	Balis.	schoen.	Pinang	Ong Kaij	Balie (Badong)

In lading liggende schepen *te Soerabaija.*

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
[Olden]burgsch	Fanny Kirchner	R. Block	China	P. Kervel & Co.
[Ned]erlandsch	Schoonverbond	Borchers		Schimmelpenninck & Co.
[Ned]. Ind.	Fathool Manan	S. A. b. A. Bargebeh	Sumbawa	Gezagvoerder.
[...]sch	Maria Gabrielle	E. Roger		Fraser Eaton & Co.
[Ned]erlandsch	Stad Assen	H. J. Haverbult	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
″	Elisabeth Antonia	Janssen	″	″
″	Witte Cornz. de Wit	Kruijmel	″	Ruyl Cramer & Co.
	de Stad Utrecht	Jaski	″	Schimmelpenninck & Co.

Vertrokken schepen van *Indramaijoe.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	12	Ned.	schip	Cornelia	G. de Vries	Batavia.

Vertrokken schepen van *Cheribon.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	19	N. I.	bark	Elmashoor	Said Segaf	Sumbawa.
″	20	″	″	Hariol Barie	Moht. Biljoen	Riouw.
″	—	″	brik	Soeijgoan	Tio Tengkiat	Tagal.
″	22	″	bark	Inglie	Kwee Koga	Riouw.
″	—	″	schoen.	Aloosmanie	Bahasoan	″
″	23	″	″	Sohotdin	Hoezin	Muntok.

Aangekomen schepen te *Tagal.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	23	N. I.	brik	Soeijgoan	Tio Tengkiat	Cheribon.

Vertrokken schepen van *Tagal.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	24	N. I.	brik	Soeijgoan	Tio Tongkiat	Samarang.

Vertrokken schepen van *Pekalongan.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	20	N. I.	bark	Lachmadie	Moh. Alhasnie	Bandjermass.

Aangekomen schepen te *Sumanap.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	13	N. I.	schoen.	Almook Tassem	Alhabassij	Soerabaija.
″	15	″	brik	So-Ootdin	Varkevisser	Grissee.
″	—	″	kotter	Noorsasie	Alim	Bandjermass.
″	—	″	schoeh.	Carolina	Pa Achmat	Pasoeroean.
″	16	″	″	Sophia	Siendoe Jaija	Soerabaija.
″	17	″	brik	Bachmaie	Mars. Oeman	Samarang.

Vertrokken schepen van *Sumanap.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	14	N. I.	schoen.	Sumanap	Pa Jamena	Bandjermass.
″	—	″	schip	Amana Tulbarie	Moh. Bantok	Padang.
″	16	″	bark	Zein	Awab Balagbol	Bandjermass.
″	—	″	schoen.	Almook Tasman	Alhabasie	Batavia.
″	17	″	″	Mifredjool Moolook	Brai	Bezoekie.

Vertrokken schepen van *Pangroekan.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	12	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	Soerabaija.
″	—	Ned.	bark	Maria Catharina	H. C. de Bos.	Nederland.

Aangekomen schepen te *Macasser.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	2	Z. M.	stooms.	Samarang. kommandt.	Lambert	Tana Tjampea
″	4	N. I.	schoen.	So-ootdin	Mocht. Osman.	Koetei.
″	—	″	bark	Fath. Nasear	van Gurling	Banjermass.
″	10	″	schoen.	Marzoek	Classen	Balie.
″	—	″	bark	Cornelia Sophia	van der Beek	Moluccos.
″	11	″	schoen.	Maria	Ong Tjiesin	Sumbawa
″	12	″	″	Tool Majjla	Hadjie Oeman.	Banjermass.
″	14	″	″	Jupiter	W. H. Vol	Arapoepoe.
″	16	Z. M.	stooms.	Phoenix komm. .lt.t/z.	Toewater	Ternate.
″	—	Eng.	brik	Corcyra	Walison	Singapore.
″	12	N. I.	bark	Menado	Hadjie Jenal	Banjermass.
″	19	N. I.	schoen.	Soeroehan	van Hartrop	Oosth. v. Born.
″	—	″	stooms.	Macasser	Schmidt	Soerabaija.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	21	Ned.	schip	Cornelia	J. H. Wit	Soerabaija.
″	26	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	″
″	—	″	schoen.	Bella	Juno	″
″	27	″	stooms.	Batavia	Bezier	″
″	—	″	schip	Cornelis Anthonij	D. R. Kleve	″

Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	22	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam.	Soerabaija.
″	23	Ned.	schip	Nederwaard	Kwakkelstein.	Nederland.
″	26	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Soerabaija.
″	28	″	stooms.	Batavia	Bezier	″

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 26 tot en met den 28 Julij* 1858.

Aanvoer.

Van Banjermassing per N. I. bark *Aboel Hair*, gez. Sech Moh. bin Yacoep.

838 pic. rotting. *N. H. M.*
185 pic. rijst. *Gezagvoeder.*

Van Singapore per Eng. stoomb. *Generaal Williams*, gez. McMillan, agt. W. Cores de Vries.

114 zakk. stiklak. *Maclaine Watson en co.*
1 kt. plectwerk *Cassalette en co.*
f 6000 ps. sp. matten. *Said Aloei Satrie.*
4 kn. zijde. *Kwiek Yongkam.*
32 vn. candy, 121 do. verf, 8 bund. medicijnen. 4 md. rijst, 3 bund. papier, 1 kt. gouddraad, 3 do. zijde. *Lim Hoa.*

Van Cheribon via Samarang per Ned schip *Zwerver*, gez. .... agt. J. Cezard en co.

200 ks. gember, 4 do. hoeden. ....
27 coll. Chin. goederen. *Yong Chian.*
610 kn. thee, 4 do. zijde, 60 do. beschuit, 1 do. knoopen, 2 do. loodwit, 1 do. lakwerk. *Tje Hongwie.*
904 kn. thee, 2 do. koperwerk, 1 do. waaijers, 2 do. olie, 45 do. tabak, 5 do. zijde. *Kho Ganhie.*

Van de Cocos Eilanden per Eng. brik *J. C. Ross*, gez. Ballard, agt. Adam en co.

23 vn. klapp. olie, 250/m. klappers. *Agenten.*

Van Cheribon per N. I. bark *Alosmanie*, gez. Said Moh. Bahasoan.

2143 pic. rijst. *Lading voor Riouw.*
500 ps. buffelhuiden. *C. Bahre en G. Kinder.*
30 corg. Jav. doeken, *Sech Sahil.*

Naar Australie per Eng. schip *Amherst*, gez. Darbeij, agt. Morgan Melbourn en co.

100 pic. rotting, 2138 do. rijst, 350 do. koffij, 30 do. witte peper, 75 do. zw. do. uit entrep. *Agenten.*

Uitvoer.

Naar Samarang per N. I. bark *Ararat*. gez. Wijngaarden.

$1632^{13}/_{100}$ pic. gambier, 506 planken, 5/m. vloersteenen. *Aan boord gebleven lading.*
2 kn. ijzerwerk, 60 vs. verf. *Andreas en co.*
20 bn. drills, 1 kt. doeken, 1 do. sarongs, 2 do. gedr. katoen. *E. Moormann en co.*
100 tobb. staal, 106 vn. do, 30 pakk. garen, 35 do. touwwerk, 1 vt. en 1 kt. assen en veeren, 3 pakk. diversen, 50 kn. boomwas, 1 bendie, 6 wipstoelen, 2 pakk. sloten, 1 kt. schroeven, 50 pic. tin. *Gaspers en co.*
150 keld. genever, 3 coll. regalen, 5 kn. provisien. uit entrep. *Reijnst en Vinju.*
1 bl. laken, 2 coll. zijden stoffen, 8 kn. kaarsen, 1 do. naukeng, 22 do. wijn, 30 do. cognac, 10 do. ijzerwerk, 2 do. zakdoeken. *Pandel en Stiehaus.*
2 kn. ginghams, 4 do. katoen, 1 do. lepels, 1 do. ijzerwerk, 2 ku. provsien,, 7 coll. do. 8 do. lampen, 1 do. kousen, 1 do. parapluien, 1 do. glaswerk 1 do. spiegels, 1 do. dames kleeden, 2 do. blikwerk, 1 do. alkatieven en lampen, 2 do. zadels, 2 do. doeken, 1 do. jaconets, 1 do. chitzen, 11 vn. afget. bier, 1 kt. tafelkleeden en alkatieven, 2 do. diversen, 2 do. hoeden, 195 do. zeep, 3 do. castor olie, 6 do. gember, 5 ledige koffers, 23 ks. cognac. *Carapiet.*
2 kn. tjelies, 1 do. laken, 1 do. zijden modewaren. *C. Bahre en G. Kinder.*
2 kn. calicots, 1 bl. molton dekens, 1 kt. porcelein. *Engelhard en co.*

Naar Nederland per Zw. bark *Constance*, gez. Söderbergh, agt. Busing Schröder en co.

11574 pic. suiker, 191 do. rotting. *J. Cezard en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. bark *Hollandia*, gez. Wap, agt. Busing Schröder en co.

19 ps. stoelen. *de Woerdt Ruijl en co.*
25 vn. bier, 2 kn. koek. *van Ommeren Rueb en co.*
3 kn. zadels. *Adam en co.*
2 coll. machinerien. *Tiedeman en van Kerchem.*
2 wagens, 2 ks. diversen. *B. van Leeuwen en co.*
200 pic. ijzer. 1 doz. stoelen, 2 pakk. marm. steenen, 1 wagen, 1 vt. bier. *J. Arathoon.*

Voor Nederland.

500 pic. tin. *N. H. M.*
400 ℔ gez, vleesch, 2 vn. spek, 1 kt. stokvisch, 1 vt. boter. *Batenburg.*

Naar Nederland via Banka per Ned. bark *Hercules*, gez. Deterding, agt. Paine Stricker en co.

300 pic. tin, 60 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Sophia Koningin der Nederlanden*, gez. Klein, agt. Schimmelpenninck en co.

20 kn. zwavelzuur, 2 do. kramerijen, 1 do. pleetwerk, 1 md. suiker, 100 blikken, en ger. vleesch. *Agenten.*
10 vs. specie, 10 do. meel. *Aan boord gebleven lading.*
450 pic. tin, 60/m. ps. goeniezakken. *N. H. M.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. bark *Vriendschap*, gez. Buijs, agt. Landberg Bosset de Bie en co.

286 kazen. *Aan boord gebleven lading.*
7/m. ps. goeniezakken, 27 pakk. goeniegaren, 500 pic. tin. *N. H. M.*

Naar Panaroekan per Ned. bark *Catharina Wilhelmina*, gez. Popken, agt. van Ommeren Rueb en co.

300 led. leggers, 680 tonn. steenkolen, 1 orgel, 8 vn. koolteer, 10 do. boter 1 waschtoestel. *Agenten.*
4 bandies, 2 kn. wijn, 2 do. provisien, 4 karrenwielen, 1 kt. thee. *Reijnst en Vinju.*
3 kn. provisien, 1 vt. afget. bier, 1 vt. tongen, 1 do. meel, 1 md. min. water. *S. R. van Kleeff en co.*

Naar Tjilatjap per Ned. schip *Stad Dockum*, gez. van der Werf, agt. B. Kopersmit en co.

61 kn. madapoll., 2 do. dekens, 10 bn. drills, 2 kn. ongebl. katoen, 3 do. rood do, 2999 ps. goeniezakken. *N. H. M.*
12 kn. wijn, 10 md. madera, 6 do. rhijnwijn, 6 ks. champagne, 8 do. likeur. *van den Biesen en Modderman.*
1 kt. zadels. *John Pryce en co.*
3 kn. gouv. goederen, 4/m. goeniezakken. *Gouvernement.*
18 vs. spijkers, 2 kn. sigaren, 1 do. porcelein, 1 do. staalwerk, 1 vt. bier, 4 vs. boter, 6 emmers, 1 slijpstein, 4 dreggen, 1 kt. wijn, 2 vn. koolteer, 1 pak sloten, 257 stav. ijzer, 12 bund. do. 1 kt. bitter, 2 vs. vleesch, 2 kn. staalwerk, ijzerwerk, roskammen en borstels. *Landberg en Zoon.*

Voor Nederland.

450 pic. tin, 75 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

6 kn. twills, *f* 20,000 zilv. munt. *N. H. M.*
1 kt. Jap. goederen. *Kemisch.*
1 pomp. *Tolson Hunt en co.*
3 kn. lederwerk, 1 do. porcelein. *van den Biesen en Modderman.*
f 5500 zilv. munt. *Said Oemar Hindoan.*
1 md. min. water, 3 kn. wijn, 2 keld. genever. uit entrep. *Agenten.*
f 4000 specie. *Said Hoesin bin Segaf.*
f 6000 specie. *Said Alie bin Oemar Boeften.*
25 kn. geweren. uit entrep. *Plump en co.*
25 keld. genever. uit entrep. *Reijnst en Vinju.*
5 kn. bier, 1 do. wijn, 4 do. siropen, 10 pic. aardappelen, 1 do. kinderhoeden, 1 do. suiker, 1 do. eau de cologne. *Tjio Tjengkian.*
88 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
1 kt. lustrines, $1^1/_2$ pic. foelie. *B. Moormann en co.*
f 3000 specie. *Lim Hon.*
10 coll. gouv. goederen. eenige do. *Gouvernement.*
1 kt. doeken, 2 pa. slendangs. *Djewal Abedien.*

f 12000 zilv. munt. *Adam en co.*
1 kt. zw. katoen. *Said Hoesin Salrie.*

Naar Palembang per N. I. bark *Srie Palembang*, gez. Tjin Tjengpin.

3 stell. gelakte planken. *Aan boord gebleven lading.*
6 Jap. pannetjes, 2 fl. stroop, 2 blikk. kruid, 1 lessenaar, 1 koffijmolen, 1 inktkoker, 1 doos percussions, 1 duimstok, 1 lepel en vork, 1 vuurschuitje, 1 koper ketel, 3 kn. wijn, 1 doz. rhijnwijn, 1 do. cognac, 9 coll. meubelen. *van Riet en ter Gouw.*
1 kt. Jap. paijongs, 10 pic. vet, 40 vs. verf, 17 pic. suiker. *Tjia Boenseng.*
1 kt. doeken. *Akiep.*
1 kt. gedr. doeken. *Pitcairn Syme en co.*
2 kn. rhum, 5 do. cognac, 4 do. wijn, 4 do. provisian. *van der Meulen en co.*
50 pic. Eng. ijzer, 100 keld. genever, 200 kn. zeep, 2 do. glazenpannen, 1 do. spiegels, 2 do. hanglampen, 1 do. karaffen. 1 do. vinger glazen, 4 doz. sigaren étuis, 5 kn. wijn, 5 do. ..., 1 do. mosterd, 5 do. cognac, 2 do. sardijntjes, 5 bn. drills, 5 ps. zijdenstoffen, 2 kn. sarongs, 1 do. slendangs, 1 do. wit katoen, 2 do. madapoll., 1 do. chitzen, 1 do. borstrokken, 1 do. garen, $4/_2$ vn. meel. *Gumprich en Strauss.*

Naar Soerabaija per N. I. bark *Ana Serie*, gez. Sech Abd. Rachman bin Achm. Soé.

1 kt. gedr. katoen, 7 do. glas, 124 pic. zink, 4 kn. manufact., 64 pic. ijzer. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
1 bl. kain pandj., 1 do. slendangs, 1 do. doeken. uit entrep. *Dümmler en co.*
100 ks. zeep, 50 do. cognac. uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
8 bn. zeildoek, 8 kn. drills, 8 do. stopflesschen. *Schimmelpenninck en co.*
50 kn. garens. *Batten.*
110 pakk. Jap. bezems. *Macarthey.*
11 kn. koopmanschapp., *f* 3600 ... matten. *Said Abdulla Aijdiet.*
1320 stav. ijzer, 40 bund. ijzer. *Pitcairn Syme en co.*
200 vn. harst, 1 kt. blokken, 17 ... vilt, 30 vn. teer. *Plump en co.*
100 blikk. verf, 30 vn. meel, 30 do. beschuit. *Abeelen Dennison en co.*
33 pic. koffij, 9 do. kadranghout, 2 kn. rozenwater. *Abd. Hamiet.*
2 kn. madapoll. *Said Moh. Aijdiet.*
5 kt. regaal. *Hagger en Schuurman.*
15 kn. geel metaal, 10 vn. spijkers. *Maclaine Watson en co.*
3 kn. glas. *Hadjie Moh. Ariep.*

Aan- en Uitvoer te Amboina *van den 19 Mei tot en met den 7 Junij 1858.*

Aanvoer.

Van Batavia per N. I. stoomb. *Ambon*, gez. Hugenholtz.

2 kn. wijn, 17 do. manufact., 8 do. papier, 3 do. provisien, 50 do. genever. 29 do. provisien en dranken, 2 coll. ijzerwaren, 1 kt. sigaren, 3 kn. provisien, *Van Soerabaija.*
4 kn. manufact., 15 coll. do. *Van Macasser.*
1 kt. manufact., 1 do. provisien. *Van Menado.*
5 kn. geweren. *Van Ternate.*

Van Soerabaija per N. I. stoomb. *Macasser*, gez. Schmidt.

1 kt. kramerijen, 26 coll. manufact. en ijzerwaren, 213 do. do. en glaswaren. 9 vn. bier, 19 md. do, 8 kn, manufact., 2 do. papier, 10 coll. provisien en dranken, 3 kn. geweren, 2 do. rhijnwijn. *Van Soerabaija.*
12 kn. provisien en dranken, 80 stav. ijzer, 74 pic. rijst, 15 ks. dranken, 2 do. manufact. *Van Macasser.*
5 kn. manufact., 40 keld. lamp. olie. *Van Menado.*
11 kn. manufact., 29 pic. koffij, 5 kranj. tabak, 4 vn. ... *Van Ternate.*

Van Ternate per N. I. bark *Dardo*, gez. Victoriano ...

25 cod. Chin. blaauwlinnen, 50,000 ps. Man. sigaren, 300 ... *Ternate.*

Van Banjermassing per N. I. bark *Faidul Moobarak*, gez. ...

4 vn. crepékruid.

Van Papoea per N. I. schoener *Mangole*, gez. Lie T...

50 pic. triepang, 48 do. wildenoten, 80 catt. caret, 150 ... planken.

Uitvoer.

Naar Batavia per N. I. stoomb. *Ambon*, gez, Hug...

f 30,34 recepis.
13 kn. kaijoe poetie olie, *f* 700 recepis. *Voor Macasser.*
125 pic. rijst, 44 do. zout, 15 keld. lamp. olie. *Voor Banda.*

Naar Batavia per N. I. stoomb. *Macasser*, gez. Sch...

f 426 recepis.
f 10180 recepis. *Voor Soerabaija.*
16 kn. kaijoe poetie olie. *Voor Samarang.*
f 773 recepis. *Voor Macasser.*
40 kn. kaijoe poetie olie, 300 stukk. planken, 1 kt. sigaren, 4 ... keld. lamp. olie. *Voor Banda.*

Naar Balie over Macasser per Ned. bark *Carolina* ... gez. van der Beek.

8 pic. dammer, 55 do. notenmuskaat, 8 do. foelie, 120 stukk. ... doz. schulpen.

Naar Ternate per N. I. bark *Dardo*, gez. Victoriano ...

25 pic. cacaopitten, 875 fl. kaijoe poetie olie.

Aangekomen Passagiers te Ba...

van den 31 Julij tot en met den 3 Augustus ...

Met het N. I. stooms. Banda, kapt. A. G. Bosch, de hh. ... Blommesteijn en Echtg. en Graafland, Z. M. troepen en bannel... baija en Samarang.
Met het N. I. stooms. Koningin der Nederlanden, kapt. E. Lew... meijer en Echtg., van den Bergh en Familie, 2 heeren Horst e... Pauly, 8 Engelsche Matrozen, 4 Arabieren, 8 Chinezen en 2 Chi... Soerbaija.

Vertrokken Passagiers van Ba...

van den 31 Julij tot en met den 3 Augustus ...

Met het Amerik. schip S. H. Talbot, kapt. W. Burges, de heer ... naar Manilla.

GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP TE BAT...